Бутун дунё пролетарлари, бирлашинг!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

● № 42 (9788).

● 1990 йил 1 март пайшанба

Баҳоси 3 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

СССР Олий Совети **қарор қилади:**

1. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президенти лавозимини таъсис этиш зарур, деб ҳисоблансин.

2. СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси асос деб қабул қилинсин.

3. СССР Олий Совети Президиумига СССР Олий Советининг комитетлари ва палаталарнинг доимий комиссиялари билан биргаликда СССР Олий Совети сессиясида айтилган таклифлар ва мулоҳазаларни эътиборга олиб, мазкур қонун лойиҳасини пухта ишлаб чиқиш топширилсин.

Аниқлик киритилган қонун лойиҳаси матбуотда эълон қилинсин.

4. СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи Съезди муҳокамасига тақдим этилсин.

СССР Олий Советининг Раиси **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль.
1990 йил 27 февраль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ УЧИНЧИ СЪЕЗДИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи Съезди 1990 йил 12 март куни Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Советининг Раиси **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль.
1990 йил 27 февраль.

ҚОНУНГА ҲУРМАТ ТИКЛАНИШИ КЕРАК

ТАССНИНГ ПАРЛАМЕНТДАГИ МУХБИРЛАРИ ХАБАР БЕРИШАДИ

Депутатларга СССРда Президент ҳокимияти тўғрисидаги қонун лойиҳаси тақдим этилганидан кейин 27 февраль куни сессиянинг ялпи мажлисида ўткир мунозара бўлди. Кўпгина нотиқлар Президент ҳокимиятининг тақдим этилаётган структурасини ҳам, СССР халқ депутатларининг президент сайланиши мўлжалланаётган навбатдан ташқари Съездини чақириш муддатини ҳам аслида сўзсиз қўллаб-қувватладилар. Улар мамлакатдаги вазият жуда кескин бўлиб турганлиги, қайта қуриш тақдири учун халқ жуда хавотирга тушиб қолганлиги шуни тақозо этмоқда, деб уқтирдилар.

Президент ҳокимиятини таъсис этишни пайсалга солмаслик учун Съездни март ойининг бошларида ўтказиш керак, деб ҳисоблайди депутат Е. П. Велихов. Нотиқнинг фикрича, шундай ҳокимиятсиз ҳозир мамлакатнинг ички ва ташқи хавфсизлигини, қонунчиликнинг барқарорлигини таъминлаш, иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш мумкин эмас. Депутат мудофаа кенгаши вазифаларини тезроқ президентлик кенгашига бериш зарурлигини алоҳида таъкидлади, унинг фикрича, ҳозор мудофаа кенгаши аслида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг органи бўлиб қолган. Бу тадбир ҳарбий ислоҳот ўтказиш, мудофаанинг етарлича бўлиши доктринасини узил-кесил ишлаб чиқиш учун зарурдир.

Депутат С. Г. Арутюнян президент лавозимининг таъсис этилишини федерация бирлигининг гарови, деб атади. Ҳозирги мураккаб вазиятда барча миллатларга мансуб кишиларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун тез ва қатъий ҳаракатлар қилишга қодир бўлган ҳокимият зарур, деб таъкидлади у. Шу лавозимни таъсис этишда сусткашлик қилинса, жамиятдаги мувозанат батамом бузилиб кетиши мумкин.

Депутат С. Б. Станкевичнинг фикрича, тақдим этилган лойиҳа зиддиятли ва етарлича ишлаб чиқилмаган. Рўбарў турадиган кучли парламент бўлган тақдирдагина ҳокимиятнинг бир киши қўлида тўпланишига рози бўлиш мумкин. У парламент органлари розилиги билангина Президент қабул қилиши мумкин бўлган қарорлар доирасини аниқ-пухта белгилаб қўйишни таклиф этди.

Депутат А. А. Собчак ҳам тақдим этилган лойиҳага қарши чиқди. Президентлик лавозимини таъсис этишдан илгари мамлакатнинг янги конституциясини қабул қилиш керак, деб ҳисоблайди нотиқ, ўша янги конституцияда мамлакатнинг янги миллий давлат тузилиши белгилаб берилади. Депутат В. В. Хмура бу фикрни кучайтирди: лойиҳани қўйтуриб, халқ билан маслаҳатлашиш керак. Ҳозир биз президентни сайламасдан, қонунни ижро этиш тўғрисида қонун қабул қилишимиз керак, деди у.

Депутат А. Н. Яковлевнинг фикрича, янги лавозимни таъсис этишнинг асосий моҳияти — ҳокимиятнинг коллектив шаклига диалектик антитеза (муқобиллик) бунёд этишдир, ҳокимиятнинг шу шаклида кўпгина ижобий жиҳатлар бўлсада, аммо, ҳар қалай, муқаррар тарзда у ўз шиддатини йўқотади, унинг замирида иш жараёнларининг ва бу жараёнларга баҳо бериш мезонларининг муайян тарзда бюрократлашуви, масъулиятнинг юзакилиги бор. Ҳокимият вазифалари партиядан конституцион органларга берилаётган ҳозирги вақтда сиёсий ҳокимият структурасидаги узвий ўзгаришларга тайёр бўлиб туриш керак.

Коллектив баёнотни ўқиб эшиттирган Болтиқ бўйи депутатлари гуруҳи алоҳида позицияни эгаллади. Улар, ҳокимиятнинг янги муассасаларини бунёд этишда қатнашмаймиз, дейишди, чунки Литва, Латвия ва Эстониянинг Олий Советлари уларга берган ваколатлар, гўё, асосан мазкур республикаларда давлат мустақиллигини тиклаш тўғрисида ССР Иттифоқи раҳбарияти билан музокаралар олиб боришга тайёргарлик кўриш билан чекланган эмиш.

М. С. Горбачев муҳокама якунларини чиқарди. Мунозаранинг кўпчилик қатнашчилари, деди у, президент ҳокимиятини таъсис этиш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватладилар. Келишмовчиликлар, биринчи қарашда, шу лавозимни жорий этиш муддатлари ва дастурига дахлдордек туюлди. Аммо бу фақат биринчи қарашдагина ана шундай. Аслида эса Олий Советнинг бу мажлисида икки нуқтаи назар аниқ-равшан кўринди. Назаримда биз бугун регионлараро депутатлар гуруҳига мансуб халқ депутатлари катта группасининг пухта ўйлаб чиқилган, келишиб олинган позицияси билан тўқнашдик. Улар ҳам гарчи президентликни маъқуллаб чиқишган бўлсада, лекин шундай пинсандалар қилишдики, шу аснода бу жараённи йўққа чиқармаганда ҳам уни секинлаштириш мақсади кўзга чалиниб қолди. Бундан учтўрт ҳафта илгари улар президент зарур деб аюҳаннос кўтарган эдилар, бугун эса президентлик лавозими — диктатура йўлидир, демократияни, қайта қуришни бўғишдир, деб сиз билан бизни ишонтиришмоқчи. Назаримда, кимки вазият яхшилик сари ўзгаришини истамаётган бўлса, ана шу жуда муҳим масалани ҳал этишни пайсалга солишни талаб қилиши мумкин, холос.

Буни менинг шахсий нуқтаи назарим деб ҳисоблашингизни сўрайман, деди М. С. Горбачев. Мен буни фожиа деб билаётганим йўқ, деб таъкидлади у. Жамиятда позициялар ўртасида тафовутлар бор, биз буни кўриб турибмиз, партияда, Марказий Комитетда бу нарса сезилмоқда, мана энди бугун эса, бу ерда Олий Советда ҳам намоён бўлди. Бунга биз ишлашимиз лозим бўлган ҳақиқий вазият деб қараймиз. Ҳақиқий вазият эса шундайки, бутун жамиятимиз ҳокимиятнинг дадил ва қатъий ҳаракатларини кутиб турибди. Юқори поғонада кучларни дарҳол ва тубдан қайта гуруҳлашимиз лозим бўлиб турибди, ҳаётнинг ўзи шуни тақозо этмоқда. Бу юмушнинг стратегик мақсади марказда ва жойларда ижроия ҳокимият ваколатларининг сифат жиҳатидан янги даражасига чиқишдир. Фақат шундагина сиёсатимиз ва қонунларимиз самарали ишлай бошлайди. Демак, биз худди ана шу йўлдагина мамлакатдаги ижтимоий кескинликни юмшатишга, иқтисодий ислоҳотни силжитишга эришамиз.

Номма ном овоз бериш натижасида сессия СССР Олий Совети Президиумининг СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституциясига тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифини кўпчилик овоз билан қўллаб-қувватлади. Депутатлар тақдим этилган қонун лойиҳасини асос деб қабул қилдилар. Олий Совет ўзининг доимий органларига бўлиб ўтган музокарани ҳисобга олиб, бир ҳафта ичида мазкур қонун лойиҳасини пухта ишлаб чиқишни ҳамда СССР халқ депутатларининг 12-13 мартда чақиришга қарор қилинган навбатдан ташқари съездига тақдим этишни топширди.

С. ВОЗИАНОВ,
Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
А. ПЕТРОВСКИЙ.

ЧССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АМАЛИЙ ТАШРИФИ

ЧССР Президенти В. Гавел 27 февраль куни СССР Олий Советининг халқаро ишлар комитетида суҳбат ўтказди. СССР ва Чехословакия раҳбарларининг куни кеча бўлиб ўтган учрашуви мазмуни, музокаралар ҳамжиҳатлик ва рўй-ростлик вазиятида ўтганлиги парламентлараро алоқаларни ҳам анча жадаллаштиришга умид қилиш учун асос бўлаётганлиги, айниқса иккала давлатдаги демократиялаш жараёнлари бунга кўмаклашаётганлиги қайд этилди.

Шу куни меҳмон совет маданияти арбоблари билан учрашди. Маданият ва сиёсат тўғрисида, Чехословакияда ва Совет Иттифоқида шу соҳаларда рўй бераётган жараёнлар ҳақида, жамият турмушидаги маънавий негизлар ҳақида гаплашилди.

ЧССР Президентининг СССРга қилган икки кунлик амалий ташрифи кечқурун ниҳоясига етди.

Аэропортда В. Гавелни СССР Олий Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ НАРИМАНОВ ШАҲРИНИ ТУГАТИШ ВА УНИНГ ТЕРРИТОРИЯСИНИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ТАРКИБИГА БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Халқ депутатлари Тошкент область ва шаҳар Советлари ижроия комитетларининг Тошкент областидаги Нариманов шаҳрини тугатиб, унинг территориясини Тошкент шаҳри таркибига бериш тўғрисидаги илтимоси қондирилсин.

2. Таърифига ва график тасвирига мувофиқ Тошкент шаҳри чегараларига қисман ўзгартишлар киритилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1990 йил, 27 февраль.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ТАРКИБИДА БЕКТЕМИР РАЙОНИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Тошкент шаҳри таркибида Бектемир районини тузиб, унинг таркибига Тошкент шаҳрининг Тошкент областидан берилган собиқ Нариманов шаҳри чегараларидаги территориясининг бир қисмини бериш тўғрисидаги илтимоси қондирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1990 йил, 27 февраль.

ЯНА БАҲОР КЕЛДИ

● **КАЛИНИН ноҳиясидаги Куйбишев номли колхозда баҳорги дала ишлари қизиб кетди. Айни кунларда бу ерда далаларга эртаги карам кўчатларини ўтқазиш бошлаб юборилди. Эртаги сабзавот экинларининг кўчатларини тайёрлашда Ҳамидулла Шукуров бошчилик қилаётган парник хўжалиги коллективининг ҳиссаси, айниқса, катта. Улар кўчатчилик билан биргаликда мўл маҳсулот ҳам етиштирмоқдалар. 1989 йилда теплица хўжалигида салкам 60 тонна помидор ҳосили олинди. Суратларда: (чапдан) тажрибали кўчатчилар Дилором Ашурова ва Турсуной Шомансурова; экишга тайёр карам кўчатлари; Абдуваҳоб Абдуллаев ниҳолларни суғормоқда.**

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ суратлари.

ЛЕНИННИНГ ҒОЯВИЙ МЕРОСИ

МОСКВА, 27 февраль. (**ТАСС мухбири**). Бугун пойтахтимизда «Лениннинг ғоявий мероси ва уни ҳозирги шароитда музей воситалари ёрдамида тарғиб қилиш» мавзуида илмий-амалий конференция очилди. Конференция Совет давлати асосчиси туғилган куннинг 120 йиллигига бағишланган. Унда Ватанимиздаги, бошқа мамлакатлардаги В. И. Ленин музейлари ва филиалларининг директорлари, партия ходимлари ҳамда олимлар иштирок этишмоқда.

Программада «Давра суҳбатлари» ўтказиш, «Чехословакия санъатида В. И. Ленин образи» кўргазмасини томоша қилиш, В. И. Ленин Марказий музейи кўргазмасини бадиий безаш лойиҳаси билан танишиш кўзда тутилган.

Халқ депутатлари вилоят Шўроси депутатлари сайловини ўтказувчи вилоят сайлов комиссиясида

ВИЛОЯТ сайлов комиссияси халқ депутатлари вилоят Шўроси депутатлигига сайланганларнинг 27 февралда матбуотда эълон қилинган рўйхатига қўшимча хабар қилади:

Сайдалиев Сайфулла Давирович — Тошкент вилоят партия комитетининг котиби, КПСС аъзоси, Тошкент, шаҳрида яшайди, 103-Ленин сайлов мавзеси, Бўка ноҳияси.

Хайдуров Юрий Алексеевич — Чиноз ноҳия партия комитетининг биринчи котиби, КПСС аъзоси, Чиноз ноҳиясида яшайди, 194 Кўтарма сайлов мавзеси.

Ҳайдарова Сожида Мустафоқуловна — Пискент ноҳиясидаги «Гулистон» колхозининг биология лабораторияси лаборанти, ВЛКСМ аъзоси, Пискент ноҳиясида яшайди, 164-Керовчи сайлов мавзеси.

Халилов Ваҳобжон Маматисоқович — Тошкент темир-бетон буюмлари заводи директори, КПСС аъзоси, Ўрта Чирчиқ ноҳиясида яшайди, 170-Туябўғиз сайлов мавзеси.

Ҳасанов Ўткир Ҳамидович — Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссарининг муовини, КПСС аъзоси, Тошкент шаҳрида яшайди, 167-Североманк сайлов мавзеси.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ШЎРОСИ ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЙИГИРМА БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ШЎРОСИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЎТКАЗИШ МУДДАТИНИ КЎЧИРИШ ТЎҒРИСИДА

ХАЛҚ депутатлари вилоят Шўроси ижроия қўмитаси **қарор қилади:**

Вилоят Шўроси ижроия қўмитасининг «Йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари вилоят Шўроси биринчи сессиясини чақириш тўғрисида»ги 1990 йил 22 февраль қарори ўзгартирилиб, шу йилнинг 12 мартига белгиланган сессия 7 мартга кўчирилсин.

Ижроия қўмита раиси **А. ЙЎЛДОШЕВ.**
Ижроия қўмита секретари **А. МАНСУРОВ.**

1990 йил 27 февраль, Тошкент шаҳри.

* * *

ХАЛҚ депутатлари вилоят Шўроси ижроия қўмитаси халқ депутатлари вилоят Шўросининг биринчи сессиясида кўриб чиқиш учун ташкилий масалаларни киритишни мўлжалламоқда.

ҲАМКАСБИМИЗНИ ҚУТЛАЙМИЗ

«Тошкент ҳақиқати» газетасида узоқ йиллар самарали меҳнат қилганлиги учун газета бўлими мудири ўртоқ **А. Йўлдошев** Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитети ва вилоят Совети ижроия комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

● Дала ишлари кундалиги

УРУҒЛИК ЧИГИТ ТАЙЁРМИ?

БАҲОР келди. Деҳқоннинг юмуши кўпайди. Экинтикин ишларига ёппасига киришиладиган кунлар яқинлашмоқда. Сабзавоткорлар, ғаллакорлар, боғбонлар қатори пахтакорларимиз ҳам янги мавсумни шайланиб кутиб олмоқдалар. Айни кунларда асосий диққат-эътиборни техникани мавсумга бекаму-кўст созлаш, ерларни тайёрлашга қаратиш билан бир қаторда зарур миқдордаги **уруғликни тайёрлаб қўйиш** ҳам муҳим вазифадир. Чунки уруғ сара бўлмаса не-не машаққат билан қилинадиган меҳнатнинг зое кетиши ҳеч гап эмас. Фидойи деҳқонларимиз бундай бўлишига йўл қўймайдилар, албатта.

Бу йил вилоятимиз далаларида пахтанинг асосан С-65-24 нави уруғлиги экилади. Бу уруғликни пахтакорларимиз обдон синаб кўрдилар. Тола чиқиши яхши, пишиқ, ҳосил эрта етилади. Шунингдек, қолган майдонларга С-48-80 «Ан-Боёвут», «Боёвут-2» навли чигитлар уруғи қадалади.

Ҳисоблаб чиқилди. Биринчи экиш учун жаъми 8 минг 210 тонна уруғлик зарур бўлади. Лекин қўшимчаси билан 13 минг 327 тонна уруғлик тайёрлашга аҳд қилинди. Шундай бўлиши ҳам керак. Чунки об-ҳавонинг қандай келишини олдиндан айтиб бўлмайди. Ҳар хил воқеалар рўй бериши мумкин. Ана шунда шошиб қолмаслик учун омборларда, албатта, ортиқча уруғлик чигит сақланганига нима етсин!

Ҳозиргача шу ҳисобдан 12 минг тоннага яқин уруғлик тозаланди. Бу мўлжалдагига нисбатан 90 фоиздан ортиқдир. Бу йил далаларга 1293 тонна туксизлантирилган чигит экилиши керак. Бу соҳадаги топшириқ ҳам муваффақиятли бажарилмоқда.

Вилоятимиз бўйича ҳозиргача тозаланган уруғлик чигитнинг 4645 тоннаси дориланди. Шундан 4100 тоннаси хўжаликларга жўнатилди. Бу иш қатъий қоида-тартиб асосида олиб борилмоқда. Аввало санитария-эпидемиология станцияси ходимлари хўжаликларда бўлиб, уруғлик сақланадиган омборхоналарни кўздан кечирадилар. Агар бу жойлар рисоладагидек бўлсагина уруғликни олиб келиб сақлашга рухсат берилади.

Шуниси қувончлики, тайёрланган уруғлик чигитнинг 6654 тоннаси унувчанлиги юқори бўлган чигит ҳисобланади.

Оққўрғон, Янгийўл, Чиноз ноҳияларида уруғлик чигитни тайёрлаш, дорилаш ва хўжаликларга жўнатиш, айниқса, яхши бормоқда. Бироқ ҳамма ерда ҳам иш бир меъёрда кетаяпти деб айта олмаймиз. Ўрта Чирчиқ, Бекобод ноҳияларида уруғлик чигит тайёрлаш анча суст бораётир. Бу районларнинг агросаноат уюшмалари раҳбарлари, мутахассислар ишни тезлаштириш чораларини кўришлари керак.

Бу йил ҳам янги — истиқболли уруғлик чигит навларини синаш давом этади. Хусусан 7 минг гектар майдонда пахтанинг «Наманган-1» нави етиштирилади. Бу муҳим иш билан энг тажрибали пахтакорлар, уста мутахассислар шуғулланадилар.

Кузда йиғилажак ҳосилнинг салмоғи ҳеч шубҳасиз деҳқонларнинг айни кунлардаги юмушларни вақтида ва бекаму-кўст бажаришларига боғлиқдир. Уруғлик чигитни етарли миқдорда жамғариб қўйиш ва намунали сақлаш эса ана шу ишларнинг энг муҳими ҳисобланади. Буни унутмаслик керак.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг агросаноат бўлими мудири.

• *Иккинчи давра бошланди*

ДЕПУТАТЛИККА ЛАЁҚАТЛИ НОМЗОД

ТОШКЕНТ шаҳар худудида ечимини кутаётган муаммолар озми ёки кўпми? Биринчидан, аҳолини ташвишлантираётган муаммоларнинг кўплиги аниқ. Иккинчидан, бу муаммоларни турли соҳа кишилари, табиийки турлича талқин қиладилар. Чунончи, буни Тошкент шаҳар Шўроси депутатлигига номзод Мирсаид Орипов ҳам биринчи галда ҳал этилиши лозим бўлган масалалар хусусида ўзича мушоҳада юритади.

Агар у депутат қилиб сайланса, аввало, «Ҳокимият — Шўроларга!» шиорининг ҳаётда амал қилиши, социалистик ҳуқуқий давлат асосларини мустаҳкамлаш, ҳамма соҳаларда ижтимоий адолатнинг барқарор бўлиши, маъмурий-тўрачилик, мансабни суиистеъмол қилиш ва социалистик тузумга ёт бошқа иллатларга қарши қатъий курашишни ният қилиб қўйган.

Шуни таъкидлаш керакки, М. Орипов биринчи галда — олим. Тошкент Давлат дорилфунунининг механика-математика факультетини битириб, аспирантурани СССР Фанлар академиясининг Сибирь бўлими ҳисоблаш марказида ўтади. 1978 йилдан бери дорилфунуннинг амалий математика ва механика факультети электрон-ҳисоблаш машиналари ва программалаш кафедраси мудири, ҳозир кафедранинг профессори вазифасида ишламоқда. Жамоатчилик асосида СССР миқёсидаги иккита илмий кенгаш аъзоси, Ўзбекистонда олий таълимни автомат усулда бошқариш системасининг бош конструктори ҳамдир.

Демак, шундай истеъдодли олимнинг депутатлик ҳаракат дастурида халқ таълими, айниқса, олий таълим соҳаларида туб ислоҳотлар масалаларига кўпроқ ўрин берилиши табиийдир. Жумладан, дорилфунун ва политехника институтида таълимнинг моддий-техника базасини тубдан яхшилаш, яъни лабораторияларни чинакам билим ўчоғига айланишини таъминлаш керак. Ана шунда малакали мутахассислар кўпаяди, ишлаб чиқаришни компьютерлар ёрдамида автоматлаштириш ҳисобига бошқарув аппаратини кескин қисқартириш, бундан бўшаган маблағларни эса турмуш фаровонлигини оширишга сарфлаш мумкин бўлади.

Кўриниб турибдики, М. Орипов депутат бўлса хайрли ишларга қўл уриш ниятида. Аслида, унинг бу ниятлари шаҳардаги 156-сайлов мавзеси худудидаги сайловчиларга қисман маълум. Шунинг учун бўлса керак у бир неча муқобил номзодлар сафида 18 февраль куни ягона мандат учун курашиб, ғолиб чиқолмаган бўлса-да, энг кўп овоз олган икки номзоднинг бири сифатида курашни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритди. Бу курашга 4 март куни қайта овоз бериш билан якун ясалади.

СУРАТДА (олдинда) номзод М. ОРИПОВ.

Ш. АЗИЗОВ,
ТошДУ доценти, фалсафа фанлари номзоди.

«СИЛЖИШ БОР, БИРОҚ КЎНГЛИМИЗ ТЎЛМАДИ»

Қишлоқ ноҳияларида йўловчиларни ташишга мўлжалланган автомобиль транспортининг аҳамияти катта эканлигини таъкидлаб ўтишнинг ҳожати бўлмаса керак. Чунки, бундай жойларда пассажир транспортининг бошқа турлари бўлмайди. Демак оғирлик автомобиль транспорти елкасига тушади. Шундай экан у бир маромда ишлаши, қишлоқ меҳнаткашларининг оғирини енгил, узоғини яқин қилиши керак. Тўйтепа автобус-таксомотор парки директори А. Ҳ. ДЎСТМУҲАМЕДОВ билан суҳбатимиз қишлоқ пассажир автотранспортининг муаммолари, корхонанинг ўтган йилги ишлари тўғрисида бўлди.

— Бизнинг паркимиз 1974 йилда ташкил этилган эди, — дейди директор. — Ўшанда унинг ўрнида вилоят автобус паркининг кичик бир колоннаси бўларди. Шундан бери ўтган 15 йил давомида корхонамиз ҳар томонлама ривожланди. Ҳозирга келиб бизда 170 та транспорт воситаси бор. Улар ўнлаб маршрутларда қатнаб, қишлоқ меҳнаткашларига хизмат кўрсатмоқда.

Мамлакатимизда халқ хўжалигини барча соҳаларини қайта қуриш юзасидан бошланган умумхалқ кураши бизнинг паркимизда ҳам озми-кўпми ўз аксини топмоқда. Коллективимиз хўжалик ҳисобида ишлаяпти. Демак, бизнинг мустақиллигимиз анча кучайди. Илгаригидек бўлар-бўлмас масалаларни ҳал қилиш учун раҳбар ташкилотларга мурожаат қилиш, уларнинг ҳукмини ойлаб, йиллаб кутиш каби ҳоллар бартараф этилди. Ишлаб чиқаришга оид кўпгина муаммоларни, албатта, қўлимиздан келадиганларини коллективимиз билан бамаслаҳат ҳал қилмоқдамиз.

Бизнинг вазифамиз транспорт хизматини муттасил такомиллаштириб боришдан иборат. Бунинг учун аввало унинг негизини мустаҳкамлаш даркор. Олдинги вақтларда бу омилга етарли эътибор берилмасди. Оқибатда автобуслар юришдан кўпроқ тўхтаб турарди. Чунки уларни ремонт қилиш базаси жуда ночор эди. Арзимаган деталларни қидириб ҳафталар, ойларни бекор ўтказишга тўғри келарди. Тўғри, бу соҳада ҳали ҳам тўла тартиб ўрнатилгани йўқ. Эски «касаллик» камроқ кўринишда бўлса ҳам ҳамон давом этмоқда. Лекин ремонт базасини мустаҳкамлаш юзасидан кўрган чораларимиз самарасини эндиликда сезиб турибмиз.

Хўжалик ҳисобида ишлаш туфайли олинган, айниқса, қўшимча кўрилган фойданинг кўп қисми коллективимиз ихтиёрида қоладиган бўлди. Биз бу маблағнинг анчасини паркимизни кенгайтиришга, ремонт базасини мустаҳкамлашга сарфлаш имконига эга бўляпмиз. Бу айни вақтда транспортчиларимизнинг меҳнат шароитларини яхшилашга ҳам ёрдам бермоқда. Коллектив билан бамаслаҳатлашиб ремонт ҳажмини кенгайтиришга киришдик. Бир йўла 7 та автобус қайта тикланадиган устахона қурилишини бошладик ва у ўтган йили фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари машиналарни механик усулда ювиш, техник қаровини йўлга қўйиш мақсадида бутун бир бино қурилишини бошлаб юбордик. Ҳозирги вақтда бу ерда пардозлаш ишлари амалга оширияпти. У ҳадемай ишга тушади. Натижада автомашиналарга техник хизмат кўрсатиш анча яхшиланади.

Айни вақтда инсон омилини кучайтиришга эътибор ҳам ошиб бормоқда. Бизда бу йўлда муайян ишлар амалга оширилди. Ўнларча минг сўм маблағ сарфлаб хордиқ чиқариш комплекси барпо этилди. Унда сауна ҳам бор. Бу комплекс транспортчиларимизнинг севимли маскани бўлиб қолди. Ҳар куни ўнлаб ишчи-хизматчилар унинг хизматидан фойдаланмоқдалар.

Паркимизнинг худуди торроқ эди. Оқибатда ҳатто машиналарни жойлаштиришда ёнғиндан сақлаш оралиқ масофаларига риоя этишнинг ҳам иложи йўқ эди. Бундай аҳволга чек қўйиш лозим эди. Чунки мавжуд аҳвол хунук оқибатларга олиб келиши эҳтимолдан холи эмасди. Шу сабабли худудни кенгайтириш учун биргина ўтган йили каттагина маблағ сарфланди. Бунинг учун ажратилган 70 минг сўм ўзлаштирилди. Бу йил янги худудни тўла ишга тушириш ниятимиз бор. Кейинги уч йил давомида ишлаб чиқаришни кенгайтириш, ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий-маданий шароитларини яхшилашга жами 387 минг сўм маблағ сарфладик. Илгари бундай имконият йўқ эди. Буларнинг ҳаммаси хўжаликни юритишнинг янги шароитларида ишлаш меваларидир.

• *Хўжалик йили таҳлили*

Кўрилган бу тадбирлар ишимизга ижобий таъсир қилмоқда. Кейинги йилларда корхонамиз вилоятдаги турдош ташкилотлар ўртасидаги ўзаро мусобақада илғорлар сафида бормоқда. Икки йилдан бери вилоят бўйича кўчма Қизил байроқ ва пул мукофоти олишга муяссар бўляпмиз. Ўтган хўжалик йилини ҳам муваффақиятли уддаладик. Энг асосий кўрсаткич — даромад олиш режада белгиланганига нисбатан деярли 50 минг сўмлик кўп бўлди. Паркдан фойдаланиш коэффициенти 0,773ни ташкил этди. Бу эса режада назарда тутилганидан 1.7 фоиз ортиқдир. Меҳнат унумдорлиги белгиланганидан ортиқ бўлди. У 102,1 фоиз қилиб бажарилди. Йил мобайнида 634 мингдан ортиқ қўшимча йўловчига хизмат кўрсатдик.

Лекин бу рақамлар коллектив фаолиятида камчиликлар йўқ экан, деган тушунча пайдо бўлишига ҳеч вақт асос бўлолмайди. Аслини олганда ўтган йили бундан ҳам яхшироқ меҳнат натижаларига эришишимиз мумкин эди. Шунинг учун ҳам фаолиятимиздан тўла қаноатланганимиз йўқ. Кўпгина муаммолар янада унумли ва сифатли ишлашимизга тўсқинлик қилмоқда.

Улар нималардан иборат? Айримлари узоқ йиллардан бери давом этмоқда. Тартиб йўқлиги фақат коллективимиз учун эмас, бошқа автотранспорт корхоналари учун ҳам қимматга тушмоқда. Айниқса, ёнилғи танқислиги ҳамон бартараф этилганича йўқ. Буниси ҳам майли-я, сифатининг тобора ёмонлашиб бораётганлиги катта ташвиш туғдирмоқда. Чунки ёмон ёнилғининг турган-битгани зарардир. Асосий узел ҳисобланган двигателларнинг барвақт ишдан чиқишига сабаб бўлмоқда. Бундай агрегатлар ниҳоятда камёб бўлиб қолган ҳозирги шароитда катта қийинчиликлар туғдирмоқда. Бунинг устига ёнилғининг ортиқча исроф бўлишига ҳам олиб келмоқда. Бу ҳақда гапираверив чарчадик. Лекин мутасадди ташкилотлар раҳбарлари ҳеч қандай амалий чоралар кўрмаяпти. Аксинча ёнилғининг сифати тобора ёмонлашиб бормоқда. У турли аралашмалардан яхши тозаланмаяпти.

Юқорида эҳтиёт қисмлар таъминоти бироз яхшиланганлигини, уларнинг айримларини ўз кучимиз билан тайёрлай бошлаганимизни айтиб ўтдим. Бироқ, умуман олганда, бу соҳадаги аҳвол кўнгилдагидек бўлмаяпти. Шундай қисмлар борки, уларнинг паркимиз шароитида умуман тайёрлаб бўлмайди. Бунинг учун имконият ҳам, материал ҳам йўқ. У марказлашган тартибда етказиб берилиши керак. Лекин бу ишдаги нуқсонлар ҳамон давом этмоқда. Айни вақтда корхоналар етказиб берадиган эҳтиёт қисмларнинг нархи ҳам йил сайин ошиб бормоқда. Шунинг учун қўшимча маблағ ажратишга мажбур бўлмоқдамиз. Бу иқтисодий мустақилликни кучайтиришга ҳам салбий таъсир қилмоқда.

Кейинги йилларда яна бир тор соҳа пайдо бўлиб қолди. Мамлакатимиздаги барча корхоналар қатори автомобиль ишлаб чиқарувчи заводларга ҳам бир мунча иқтисодий эркинлик берилди. Бу яхши. Бироқ, унинг иккинчи салбий томони ҳам пайдо бўлди. Заводлар автопаркларга машиналар етказиб беришни анча камайтириб юбордилар. Парк янгиланиб турмагандан кейин аҳвол ёмонлашаверади. Эскини янги қилгунча эсинг кетади деганларидек, эскириб қолган автобуслар билан хизмат маданиятини яхшилаб бориш анча мушкул бўлади. Шунинг учун бу соҳада ҳам қаттиқ тартиб ўрнатиш зарур. Ҳар бир автопаркнинг эҳтиёжини ҳисобга олиб, унинг эскириб қолган автобусларини янгилаш аниқ режага асосланган бўлиши лозим. Шундай қилинмаса биз каби коллективлар ичида силжиш қилиш мумкин бўлмай қолади.

Лекин коллективимиз мавжуд имкониятларни ишга солиш ва шу йўл билан қишлоқ меҳнаткашларига кўрсатилаётган транспорт хизматини яхшилашга астойдил интилаверади. Кўп миллатли меҳнат аҳлимизнинг азму қарори шундай.

М. МАҲМУДОВ,
М. УСМОНОВ.

МАФКУРАВИЙ ИШЛАР КУНДАЛИГИ

Маърузачиларга фойдали мулоқот

ЧИНОЗ ноҳия партия комитетининг ташаббуси билан яқинда «Қизил Октябрь» колхозининг клубида қайта қуриш, демократияни чуқурлаштиришга бағишланган «Атеизм ва дин» мавзуида давра суҳбати ўтказилди.

Бу ошкора мулоқотга бошланғич партия ташкилотларининг котиблари, атеист маърузачилар, қишлоқ, поселка, маҳалла комитетлари раислари, мафкура фаоллари, мактабларнинг тарбиявий иш ташкилотчилари, ота-оналар комитетларининг раислари таклиф қилиндилар. Ҳозирги қайта қуриш шароитида дин билан фаннинг ўртасидаги алоқа халқимиз, фарзандларимиз тарбиясига катта ҳисса қўшиши алоҳида таъкидланди. Давра суҳбати савол-жавоблар, қизғин баҳс тариқасида ўтказилди.

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти илмий атеизм, этика ва эстетика кафедрасининг мудири, фалсафа фанлари номзоди Сафар Ўтанов, КПСС Марказий Комитети ижтимоий фанлар Академияси илмий атеизм институти республикалараро Тошкент филиалининг катта илмий ходими, фалсафа фанлари номзоди Тошпўлат Тошлонов, СССР Министрлар Совети диний ишлар кенгашининг Тошкент вилояти вакили, тарих фанлари номзоди М. Юсупхўжаев, республика илмий атеизм уйининг катта методисти Абдурашид Абдуллаевлар қайта қуриш шароитида атеистик тарбиянинг долзарб масалалари ҳақида гапириб бердилар, кўплаб саволларга жавоб қайтардилар.

Қизғин баҳслар билан ўтган бу мулоқот тўпланганлар, атеист маърузачилар учун жуда фойдали бўлди.

Н. ЮСУПОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА «ҚАҲРАМОН ОНА» УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн ва ундан ортиқ бола туғиб тарбиялаган оналарга «Қаҳрамон она» унвони ҳамда «Қаҳрамон она» ордени берилсин:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДАН

Азимова Ҳалима — Калинин районидан, уй бекаси.

Исронлова Заҳро Баҳромовна — Тошкент районидаги Ильич номли колхоз аъзоси.

Қурбоналиева Тожи — Паркент районидан, уй бекаси.

Мансурова Муҳаббат — Бекобод районидаги Навоий номли колхоз аъзоси.

Савлимова Рисқул — Янгийўл районидаги «Октябрь» колхози аъзоси.

Тожибоева Болдиқиз — Бўстонлиқ районидан, уй бекаси.

Тожибоева Олия — Бекобод районидаги «Авангард» совхози ишчиси.

Тойбекова Бибажар Бегайдаровна — Янгийўл районидан, уй бекаси.

Ўринбоева Канишгул — Бўстонлиқ районидаги «Ленинград» колхози аъзоси.

Усмонқулова Тансулув Гулмитдиновна — Бекобод районидан, уй бекаси.

Ҳамзаева Анорхол Абдуқодировна — Бекобод районидаги «Победа» колхози аъзоси.

Эсономонова Фарида — Янгийўл районидан, хизматчи.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
22 февраль 1990 йил

КПСС XXVIII СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

КАМ ГАПИРИБ, КЎПРОҚ ИШЛАШ КЕРАК!

БУ совхоз ҳозирги кунда вилоятимиздаги иқтисодий жиҳатдан энг бақувват хўжаликлардан. Агар кўрсаткичларга назар солсангиз, ҳар йили бу ерда олдинга томон силжиш бўлаётганлигини билиб олиш мумкин. Биргина 1989 йилда Оҳангарон ноҳиясидаги «Ғаллақудуқ» совхози давлатга режадаги 11 минг 700 тонна ўрнига 13 минг 140 тонна гўшт, 1090 тонна ўрнига 1113 тонна сут етказиб берди. Ҳар бир сигирдан 4214 килограммдан сут соғиб олинди. Бу белгиланганидан 514 килограмм кўпдир. Умуман ўтган хўжалик йилида совхоз меҳнаткашлари 7 миллион 343 минг сўм даромад қилишди. Бунинг 2 миллион сўмдан ортиғи соф фойдадир.

Бундай кўрсаткичларни санашни давом эттираверишимумкин. Аммо бизнинг хўжаликка қарийб йигирма олти йилдан буён раҳбарлик қилиб келаётган Григорий Павлович Гриценко билан бўлган суҳбатимиз иқтисодиётимиздаги аҳвол — КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури лойиҳаси тўғрисида борди.

— АВВАЛО Ҳаракат дастури билан танишиб, бир нарсадан жуда хурсанд бўлдим,— дейди Г. В. Гриценко.— Партия, унинг Марказий Комитети инсон тўғрисида яна ва яна жон куйдира бошлабди. Тўғрида, ҳамма нарса — иқтисодиёт ҳам, сиёсат ҳам инсондан бошланади. Унинг дунёқараши, меҳнати, ҳаракати жамиятни белгилайди.

Келинг, узоққа бормайлик. Буни бизнинг совхозимиз мисолида таҳлил қилиб кўрайлик. Бугун хўжалигимизнинг муваффақиятлари тўғрисида кўп гапиришади. Ана шу ютуқларга одамлар туфайли эришаяпмиз. Улар ўз меҳнатларига яраша моддий ва маънавий манфаатдор бўлаётганликлари учун ҳам астойдил тер тўкмоқдалар. Акс ҳолда...

Хуллас, бизда социалистик жамиятнинг энг одил ва ҳаққоний талаби амал қилмоқда. Яъни ҳар ким ўз ишига, ҳиссасига яраша ҳақ олмоқда, яшамоқда. Бу борада социал адолатнинг тикланганлигини халқ кўриб, билиб турибди.

Инсон омили бўйича махсус дастур қабул қилганмиз. Уни босқичма-босқич амалга ошираяпмиз. 1989 йилнинг ўзида биз меҳнат коллективи уюшмаси билан биргаликда яна бир қарор қабул қилдик. Ана шу қарорга мувофиқ совхозда 20—25 йил ишлаган, кўп болали она бўлса 15 йил ишлаган кишиларга пенсияга чиқишидан олдин беш ойлик маоши (бу тахминан 1,5—2 минг сўмни ташкил этади) миқдорида қўшимча ҳақ беряпмиз. Ўн йил ишлаганларга минг сўм ажратяпмиз. Пенсияси 50—60 сўм бўлган қарияларимизни давлат томонидан пенсия пули оширилганлигидан қатъий назар хўжалик ҳисобидан 90 сўмга етказдик. Ветеранларимиз совхоз ҳисобидан гўшт ва бошқа кундалик истеъмол моллари билан таъминланадилар.

1989 йилда 34 оилага 15 сотихдан ер участкаси бердик. Шу билан уй-жой масаласи тўлиқ ҳал этилди.

• *КПСС Марказий Комитети Ҳаракат дастурини муҳокама қиламиз* •

Меҳнаткашларимизнинг фарзандлари учун тоғолди зонасида икки ойда 70 ўринли пионер лагерини қуриб ишга туширдик. Бу ерда ўтган йилнинг ўзида 250 нафар ўқувчи бепул дам олиб қайтди. Совхозимиз худудидаги ўрта мактаблардаги биринчи-бешинчи синф ўқувчилари учун бепул овқат ташкил этганимизга анча бўлди. Биз ҳисоблаб чиқдик. Ҳозир бир ўқувчига ана шу мақсад учун кунига 70 тийин сарфлаяпмиз. Бунга давлат томонидан ажратилган 15 тийин кирмайди. Умуман йилига бу тадбир учун хўжалик 75 минг сўм маблағ ажратди. Бундай қараганда бу озгина пул эмас. Лекин болаларимиз учун ҳамма нарсага тайёрмиз. Мен бу фактларни бекорга келтирмадим. Назаримда бугун бундан муҳим иш йўқ.

Мана ҳозир партиянинг обрўси тушиб кетганлиги, унга одамларда ишонч йўқолаётганлиги ҳақида гаплар бўляпти. Биласизми, бунинг бош сабаби нима? Бу — партия, унинг Марказий Комитети белгилаган қарор ва тадбирларнинг амалга ошмаётганлигидир. Ҳозир одамларнинг қоғозбозликка тоқати қолмади. Уларга амалий натижа зарур. Шунинг учун Ҳаракат дастуридаги яхши гапларни рўёбга чиқариш учун курашиш керак. Фақат шу йўлгина одамларда партияга муносабатни ўзгартириши мумкин.

Мен яқинда номзодим вилоят халқ депутатлигига кўрсатилганлиги муносабати билан ноҳиямиздаги узоқ қишлоқларга, аҳоли истиқомат жойларига бордим. Очиғи, ҳалигача шундай жойлар борлигидан, одамлар ниҳоятда оғир ва мураккаб шароитларда ҳаёт кечираётганликларини кўриб ёқамни ушладим. Хўш, уларга ҳозир Ҳаракат дастуридан гап бошлангчи, қўл силташади. Ундан кўра бизга шароит яратиб беринг, таъминотни яхшиланг, дейишлари табиий. Аслида улар юз карра ҳақлар. Шундай эмасми?

Биз эса радио, телевидение ва матбуотда зўр бериб ваъзхонлик қилаяпмиз. Йўқ, ишни баланддан эмас, пастдан, оддий халқдан бошлайлик. Ана шунда мақсадга тезроқ эришамиз.

Бугун ҳамма қандай нохушлик, тақчиллик бўлса партияни айбламоқда. Бу тўғрими? Ахир ҳар бир ишнинг мутасаддилари, раҳбарлари бор-ку! Ахир аҳволни тузатиш бевосита уларнинг ишлари-ку!

Аслида бунга ҳам партиянинг ўзи айбдор. У ҳамма нарсага, хўжалик иши борми, бошқа масала борми бошини суқаверди. Қарабсизки, мутасаддилар ҳам, халқ ҳам буларнинг барчасини партия ҳал қилади, деган хулосага келиб қолишди.

Ёки бошқа бир мисол. Партия аппаратларини олиб кўрайлик. Уларнинг айрим кўрсатмаларини, қарорларини кўриб ҳайрон қоласан. Мутлақо колхоз-совхозларнинг, бошланғич партия ташкилотларининг шароитига тўғри келмайди. Демоқчиманки, партия аппарати ўзича, оммадан, хўжаликлардан ажралган ҳолда ишламоқда. Тепадан қандай буйруқ келса, тўғридан тўғри ўшандан андоза кўчириб оммалаштирмоқчи бўлишади. Бу қандай гап ахир! Партия аппарати бирон кўрсатмани олгандан кейин бундай мулоҳаза юритиши, ана шу қарор ёки бошқа бир тадбирни шароитимизга мослаб татбиқ этиши керак эмасмикин?! Қачонгача кўр-кўрона ҳаракат қиладилар. Ўйлайманки, КПСС Марказий Комитетининг бу Ҳаракат дастури ҳам ана шу нуқтаи назар билан, таҳлил этилиши лозим: партия аппарати ўз вазифасини тўғри ва аниқ белгилаб олиши керак.

Ҳаракат дастури лойиҳаси ҳақида фикр юритар эканман, мени безовта қилаётган яна бир масала ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. Бу ижро муаммоси. Ҳозир мамлакатимизда энг қийин, мураккаб иш — бу белгиланган бирон тадбирни амалга ошириш бўлиб қолди. Мана, бизнинг комплексимиз тўла қувват билан ишлай бошлаганига ўн йилдан ошмоқда. Ҳар йили давлатга 13 минг тоннадан ортиқ гўшт етказиб берамиз. Бу ноҳияда тайёрланаётган гўштнинг қарийб 95 фоизини, вилоят бўйича 40 фоизга яқинини ташкил этади. Комплексни олдиндан белгиланган режа бўйича ҳар йили босқичма-босқич ўн фоизини капитал реконструкция қилиб боришимиз керак. Афсуски, амалга оширолмаяпмиз. Аввалига юқори ташкилотлар бизга бу ишлар учун лойиҳа ҳужжатларини расмийлаштиришни айтишди. Ҳаммасини тайёрладик. Энди эса пудратчи тополмаяпмиз. Энг кишига алам қиладиган жойи шундаки, бу тадбирлар учун пулимиз етарли, ҳам нақд. Совхозимиз 9,5 миллион сўм маблағ ажратган. Пировардида эса жумҳуриятимиздаги энг йирик чорвачилик комплекси нураб, ишдан чиқмоқда. Юқори партия ташкилотлари бизга фақат гўшт бер, сут бер, дейишдан нарига ўтмайдилар. Бунга қачонгача чидаш мумкин!

Мана, бугун бизни нималар ташвишга соляпти. Менимча, Ҳаракат дастурида агросаноат комплексини ривожлантириш бўйича белгиланган тадбирлар пухта ва қатъий бўлиши лозим. Менга қолса, даста-даста қоғозлардан, гап-сўзлардан воз кечиб, амалий ишга ўтайлик.

Суҳбатни Ф. МУҲИДДИНОВ ёзиб олди.

*

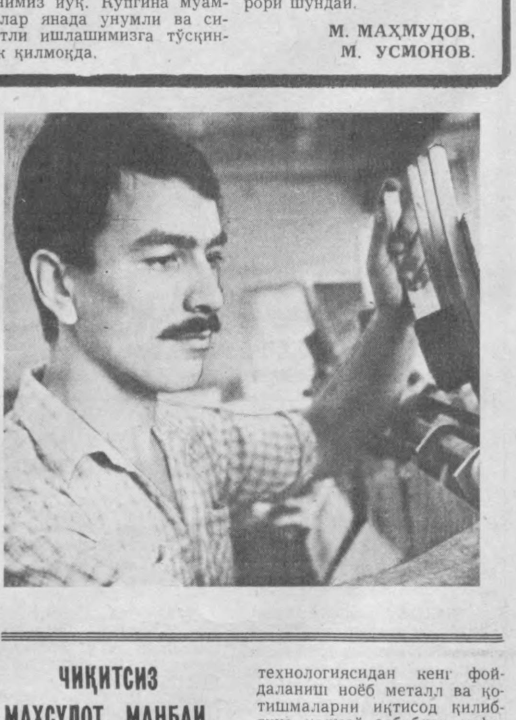

● Сиз севиб мутолаа қиладиган кўплаб китоблар Тошкентдаги офсет босма фабрикасида чоп этилади. Коллективнинг ўнлаб илғор ишчилари кундалик топшириқларни ортиғи билан бажариб, маънавий бойлик манбаларининг тезроқ китобхонлар қўлига етиб боришини таъминлаб келмоқдалар.

Суратда: муқовалаш цехининг пешқадам бригада бошлиғи Н. Саламуллаев иш устида.

Суратчи: М. НУРИДДИНОВ.

*

• *Педагоглар ҳақида ҳикоялар*

ДИЛДА МЕҲР БЎЛСИН

Ҳар бир киши келажакда ким бўлиб етишишидан қатъий назар биринчи марта қўлига қалам тутган устозини унутмайди. Унинг номини ҳамиша, ҳамма жойда ҳурмат билан тилга олади.

Оҳангарон ноҳиясидаги Н. Ганжавий номли 27-ўрта мактаб ўқитувчиси Неъмат Ёдгоров ана шундай шогирдлари ҳурмат-эътиборига сазовор бўлганлардан. Унинг муаллимлик қила бошлаганига салкам йигирма йил бўлди. Бу йиллар орасида у садоқати, болалар билан ишлашдан зерикмаслиги туфайли коллективда, қолаверса ноҳияда танилди. Унинг ўтаётган ҳар бир дарсини ҳамкасбларига намуна қилиб кўрсатиш мумкин. Чунки, Н. Ёдгоров машғулотларни жонли, кўргазмали воситалардан фойдаланган ҳолда, энг муҳими, ўқувчилар ёдида сақланиб қоладиган тарзда ўтишга одатланган. Унга ҳурмат-эътибор келтирган асосий омиллар ҳам ана шу фазилатлари бўлса ажабмас.

Неъмат Ангрен шаҳридаги 11-ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ ўзининг ўткир зеҳни, тиришқоқлиги билан ўқитувчилари эътиборига тушган эди. Тошкент вилоят педагогика институтида талабалик йиллари ана шу фазилатлари унга қўл келди. Олий ўқув юртида Ленин стипендияси билан ўқиди. Ўқишни имтиёзли диплом билан тугатгандан буён эса 27-ўрта мактабда ўзбек болаларига рус тили ва адабиётидан дарс бериб келмоқда.

Ҳозирги кунда ўзбек тилига Давлат мақоми берилиши муносабати билан барча жойда бу соҳадаги ишларга эътибор кучайди. Лекин буни ёшларга рус тилини билиш шарт эмас, деб тушуниш керак эмас. Ҳозирги кунда ўзбек йигитларининг рус тилини билмасликлари туфайли Совет Армиясида қурилиш батальонларида хизмат қилаётганликлари, Болтиқбўйидаги ёки бошқа жумҳуриятлардаги тенгдошларига нисбатан анча орқада эканликлари ҳеч кимга сир эмас. Шунинг учун ҳам айниқса қишлоқ жойлардаги ўғил-қизларнинг ўз она тиллари билан бир қаторда рус тилини ҳам мукаммал эгаллашлари катта аҳамиятга эга.

Н. Ёдгоров ўз иш фаолиятида ана шунга ҳаракат қиляпти. Шу боис ҳам унинг «Миллий мактабларда ўқувчиларнинг оғзаки нутқини ўстириш» мавзуидаги маърузаси вилоят халқ таълими бошқармасининг дипломи билан тақдирланди. Шунингдек, у жумҳурият ўқитувчиларининг VI съезди қатнашчиси, район халқ таълими бўлимининг штатсиз методисти ҳамдир.

Қ. ОДИНАЕВ.

ЧИҚИТСИЗ МАҲСУЛОТ МАНБАИ

«ПОРОШОК металлургияси — чиқитсиз маҳсулот». Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этилаётган мазкур мавзули кўргазмада томошабинлар порошок металлургияси металлни қайта ишлаш, эритиш, қуйиш ва қирқиш каби анъанавий жараёнларга чек қўйганини, деталларни қиздириб бирлаштиришга, автоматик исканжали усулларига ўтилганини, бунда металлнинг фойдаланиш коэффициенти 5 маротабага ошганини билиб оладилар.

Порошок материаллари ва технологиясидан кенг фойдаланиш ноёб металл ва қотишмаларни иқтисод қилибгина қолмай асбоблар сифатини ҳам яхшилайди. Машинасозлик деталлари иш лаёқатини 2—3 маротаба оширади. Буюм таннархи 10—15 марта арзонлашади. Тайёрлашдаги меҳнат унумдорлиги 1,5—2 баробар ортади. Ўзига хос хусусиятли буюмлар олишга имкон беради.

Бундай фойдали материал технологиясидан ҳозирда машинасозлик, космос ва қишлоқ хўжалик техникасида, қурилиш, станоксозлик ва энергетика, кемасозлик, авиация ва темир йўл транспортида кенг фойдаланилмоқда.

Д. ҚАЮМОВ.

ФАНИМИЗ ЗАҲМАТКАШЛАРИ

БАҒРИ КЕНГ УСТОЗ

У ўрта мактабда ўқиб юрган пайтларида математикани катта қизиқиш билан ўрганди. Лекин кейинчалик фаолияти илмнинг шу соҳаси билан боғланиб қолишини билганмиди? Йўқ, албатта.

Унинг болалиги республикада ўқув йўналиши эндигина шакллана бошлаган бир даврга тўғри келган эди. Тўртинчи синфни битирган йили кўпчилик аълочилар қатори Анвар Исломовни ҳам педагогика техникумига ўқишга олишди.

Техникумдан сўнг Самарқанд педагогика институтида ўқиди. 1933 йилда эса ўқишни тугаллаб йўлланма билан Тошкент транспорт институтига ишга юборилди. Шу йили институтда биринчи миллий группа очилган эди. У олий математикани ўзбек тилида ўта бошлаган биринчи ўқитувчилардан бўлиб қолди. Мактаб ҳамда олий билим даргоҳлари учун мўлжалланган қатор дарслик ва қўлланмаларни ўзбек тилига таржима қилишда қатнашди. Ўзбек математика илмининг ўзбекча шаклланишига катта ҳисса қўшди. Кейинчалик Москвада малакасини янада оширди. Бу йиллар ичида педагог ғоявий-сиёсий жиҳатдан ҳам чиниқиб борди. Жамоат ишларида фаол қатнашди. Айниқса 1939 йилда партия сафига қабул қилингач, унинг ташкилотчилик, тарғиботчилик фаолияти янада ёрқин кўзга ташланди. Ана шу хислатлари унинг партия идоралари ишида ҳам тўла намоён бўлди. Анвар ака Улуғ Ватан урушида қатнашиб, Сталинград фронтидан Берлингача борди. Ғалабадан кейин у яна ёш авлодга билим бера бошлади. Тошкент педагогика институтида, сўнгра Тошкент транспорт институтида ўз соҳаси бўйича ишлади. Ўттиз тўрт йилдирки, билимдон мутахассис Тошкент электротехника ва алоқа институти билан боғланган. У 1955 йилда бу даргоҳга ректорнинг ўқув ишлари бўйича ўринбосари қилиб юборилган эди. Бу даврда алоқа институтида 1200 нафаргина талаба таҳсил кўрарди. 1960 йили институтни биринчи кадрлар битириб чиқди. Бу ерда таҳсил олган дастлабки беш нафар ёш мутахассис аспирантурага ўқишга юборилди. Институтнинг ўша биринчи қалдирғочларидан М. Орипов ва И. Бергановлар ҳозир устозлари билан бир сафда талабаларга дарс бермоқдалар. М. Орипов ҳозир техника фанлари доктори, профессор. Институтда ўқув ишлари бўйича проректор. У Анвар Исломович ҳақида фикр билдириб шундай деди:

— Одатда масъул ишларда кўзланган олий мақсадни рўёбга чиқариш учун атрофингга маслакдош кишиларни тўплай билиш керак бўлади. Анвар Исломович ҳам ўқув ишлари бўйича ўринбосар сифатида иш бошлаган дастлабки йиллариданоқ ана шундай йўл тута билган. Унда ташкилотчилик, бошланган ишини албатта охирига етказа билиш хусусиятлари бор эди. Шунинг учун ҳам институт педагогика коллективининг таркиб топишида хизматлари катта бўлди.

Анвар Исломович коллективга ишчан, билимдон кадрларни тўплай билди. Институт йилдан-йилга кенгайиб борди. Ҳозир бу ерда 5 минг нафарга яқин талаба таҳсил кўрмоқда.

Биз институтга келганимизда Анвар Исломович дарс ўтарди. Қўнғироқдан сўнг узоқ суҳбатлашдик.

— Кўпинча миллий кадрлар тайёрлаш ҳақида гап кетганда ўзбек тилидаги дарслик ва қўлланмаларнинг етишмаслигидан нолишади — дейди А. Исломов. — Мен ўқув ишлари билан шуғулланган даврда нашриётлардан қайси ўқув қўлланмаси ёки дарсликдан қанча кераклигини билиш мақсадида сўров қоғозлари келарди. Шу тариқа кутубхонамиз керакли адабиётлар билан тўлиқ таъминланарди.

Кейинги пайтда негадир нашриётлар билан олий ўқув юртлари ўртасида бўладиган ана шу муҳим жараён унутиб қўйилди. Нашриётлар фойдали шартнома-планлар кетидан қувиб кетишдими, ёки ўзимиз етарли эътибор бермай қўйдикми, ҳар ҳолда кўп тақчиллик бўляпти. Ўзбек тилидаги дарсликлар етишмаслиги учун баъзи фанлар рус тилида ўтилмоқда.

Афсуски, Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган мазкур институтда тайёрланаётган миллий кадрларнинг миқдори билан ҳам мақтаниб бўлмайди. Жумладан, 1963 йилда институтнинг кечки ва сиртқи бўлимларини уч нафар ўзбек қизи битириб чиққан бўлса, 1988 йилда уларнинг сони бор-йўғи ўн етти нафарга етди холос. Умуман шу йили институтни битириб чиққан кадрларнинг 36 фоизи миллий кадрлар, шундан 7,2 фоизигина эса ўзбек қизларидир. Анвар Исломович жумҳуриятимизда ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганлиги бу борадаги муаммоларнинг ҳал бўлишига имкон беради, деб умид боғлайди.

Анвар Исломовични педагог сифатида ҳам қадрлаймиз, — дейди техника фанлари номзоди доцент Искандар Берганов. — У киши дарсларни аудиторияда ўтирган студентларнинг билим савиясига қараб ташкил эта биладилар...

Анвар Исломович ҳозир 76 ёшда. Талабаларга математик анализ дифференциал тенгламалар ва олий математиканинг бошқа бўлимлари бўйича дарс ўтиб келмоқда. Олим шу йиллар ичида фақат студентларга ўз фани бўйича билим бериш билангина чегараланиб қолмади, математиканинг алоқа фанини ривожлантиришдаги роли ҳақида кенгроқ тушунча беришга ҳам интилди. «Бессел функциялари ва унинг алоқа техникасида қўлланилиши» ўқув қўлланмасини ёзиб нашр эттирди. Унинг ана шу салкам чорак асрлик педагогик фаолияти давомида институтда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг уч нафар мухбир аъзоси, 9 нафар фан доктори ва профессор, фан номзодлари, доцентлар ва 300 дан ортиқ малакали педагог етишиб чиқди. Улар ўзларининг илмий изланишлари, педагоглик ва жамоатчилик фаолиятлари билан устозлари каби алоқа фанининг ривожланишига муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар.

С. ОРИФХЎЖАЕВ, М. ҚОСИМОВА.

● *Санъаткорлар даврасида*

АКТЁР БАХТИ

ҲАМЗА номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг актёри, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Теша Мўминов ўз иқтидори билан санъат ихлосмандларининг меҳрини қозониб келаётган ижодкорлардан бири. У ўтган йили театрнинг бир гуруҳ санъаткорлари қаторида Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романи асосида яратилган спектаклдаги ижрочилик маҳорати учун Ўзбекистон ССР Ҳамза номидаги Давлат мукофотига сазовор бўлди. Кечагина эса Тошкент шаҳар Совети депутатлигига сайланди.

Жамоатчи мухбиримиз яқинда актёр билан учрашиб суҳбатлашди.

— Тешажон, бу театрга қандай келиб қолдингиз? Ўспиринлик йилларида Ҳамза номли театрда ишлашни орзу қилармидингиз?

— Бухоро шаҳридаги Охунбобоев номли 6-мактабда ўқиб юрган пайтларимдаёқ санъаткор бўлишни ният қилардим. Мактаб ва пионерлар саройидаги драма тўгараклари санъатсиз яшай олмаслигимга катта туртки бўлди. Қариб қолган ота-онам Тошкентга ўқишга келишимга қаршилик кўрсатишган пайтда, ўқитувчиларим: «Ўғлингиз келажакда яхши санъаткор бўлади, тўрт-беш йил ўқиб, албатта, яна бағрингизга қайтади», деб уларнинг розилигини олишди. Етти фарзанднинг олтитасидан ажраган ота-онам учун кўз қорачиғидек асраб-авайлаб ўстирган ўғлини бошқа шаҳарга жўнатиш оғир эди, албатта. Шундай қилиб, 1966 йили Тошкент театр ва рассомлик санъати институтига ўқишга кирдим. Бу ерда Н. Тимофеева, Н. Алиева, И. Исаева, А. Исмоилов каби педагоглардан санъат сирларини ўргандим. Учинчи курсда ўқиб юрганимда Асқад Мухторнинг «Туғилиш» романи асосида тайёрланган спектакль билан В. И. Лениннинг 100 йиллигига атаб Ленинградда ўтказилган Бутуниттифоқ театр олий ўқув юртлари кўригида қатнашдик. Ўша спектаклдаги энг яхши эркаклар роли ижроси учун биринчи марта диплом билан мукофотландим. Курсимиз талабалари «Ҳамза» театрининг кўпгина спектаклларидаги оммавий саҳналарда қатнашиш учун таклиф қилиниб туриларди. О. Хўжаев, Ш. Бурҳонов, С. Эшонтўраева, З. Муҳаммаджонов, Н. Раҳимов, С. Табибуллаев каби қатор санъатимиз дарғалари билан бир саҳнада иштирок этиш биз, эндигина тетапоя қилиб санъатга кириб келаётган ёшлар учун катта бахт эди.

— Театрга ишга келганингизда режиссёрлар сизни дарров «пайқашдими» ёки йиллар ўтиб эътибор берадиган бўлишдими?

— Театрнинг оммавий саҳналарида қатнашиб юрган пайтларимизда М. Шатровнинг «Олтинчи июль» спектаклининг машқи бошланди. Уни театрнинг ўша пайтдаги бош режиссёри Тошхўжа Хўжаев саҳналаштираётган эди. Кунларнинг бирида шу спектаклдаги Попов (етакчи қаҳрамонлардан бири) ролининг ижрочиси — Т. Азизов бетоб бўлиб, машққа кела олмади. «Хўш, нима қиламиз? Попов иштирок этган саҳналарни ташлаб кетаверамизми ёки машқни тўхтатамизми? Ахир Попов қатнашадиган саҳналарда бошқа санъаткорлар ҳам банд-ку! Улар ҳам машқ қилиб, сўз ва ҳаракатларини пишириб олишлари керак-ку?!» деган мулоҳазалар бўлди. Шунда Дзержинский ролини ижро этаётган Н. Раҳимов студентларга мурожаат қилдилар: «Қани, бўлажак актёрлар, ким Попов ролини машқ қила олади?» Студентлар орасидан мен деб отилиб чиққанимни ўзим ҳам билмайман...

Спектакль томошабинларга кўрсатилаётган кунлар. Патталар мактаб ўқувчиларига сотилган эди. Зал томошабинлар билан лиқ тўла, балконларда ҳам жой йўқ. Яна Турғун ака (Попов) бетоб бўлиб, спектаклга кела олмади. Ҳамма ҳайрон. Зудлик билан Тошхўжа Хўжаевнинг уйига бориб, у кишидан маслаҳат сўрашди. Шунда устоз «менинг номимдан Тешавойга айтинглар, у бир марта бўлса ҳам машқ қилган эди. Унинг Попов ролини олиб чиқишига аминман» деб менга ишонч билдирибди. Шу тариқа қалбимда ғурур, катта масъулият ва ҳадик билан Попов ролида саҳнага чиқдим. Шу-шу галма-галдан мазкур ролни ижро эта бошладим. Институтни битирмасимданоқ мени театр труппасининг «ёрдамчи состави»га қабул қилишиб, етмиш сўм ойлик тайинлашди. Институтни тамомлагач, шу даргоҳда ишлай бошладим. Бирин-кетин А. Сафроновнинг «Машаққатли йўл» пьесасида пантомимочи йигит образини, Баҳодир Йўлдошевнинг театр саҳнасида қўйилган биринчи диплом иши — А. Дюманинг «Ажал минораси»даги конхўр, ўз манфаати учун одам ўлдиришдан ҳам тоймайдиган чўлоқ ва букур Орсини ролини ижро этдим. Ўшанда санъатшунослар матбуотда «Теша Мўминов Орсини образи билан Ҳамза театрининг тарозисига мос келадиган санъаткорлигини исботлади» деб ёзишганди.

— Буюк актёрларга тақлид қиласизми ёки бу «одатдан» узоқроқ юришга интиласизми?

— Уларга ҳавас қиламан. Атоқли санъаткорлардан кўп нарса олишга, саҳна санъати сирларини ўрганишга интиламан. Ахир, «генерал бўлишни орзу қилмаган аскар-аскар эмас», дейишади-ку!

— Сизга ғараз билан қарайдиган рақибларингиз борми?

— Бўлганда ҳам уларга иложи борича эътибор бермасликка уринаман. Фақат ҳалол меҳнат ва интилиш билан, янги-янги образлар яратиш билан уларни «сезмаслигим» зарур.

— Театрда кўп йиллар ишлаб ном чиқармаслик мумкин. Аммо телевидениеда, айниқса, битта-иккита видеофильмда бош ролни ижро этиб тузуккина шуҳрат қозонса бўлади. Сиз бунга қандай қарайсиз?

— Ролнинг катта-кичиги бўлмайди, балки актёрнинг катта-кичиги бўлади, деган эди Станиславский. Ўйлайманки, санъаткор қандай роль бўлишидан қатъий назар, ўша образни томошабинга ёқадиган, унинг ички ва ташқи дунёсини яққол очишга уринадиган, бир сўз билан айтганда, ҳар бир образ устида чинакам меҳнат қиладиган бўлиши керак. Менимча, ижодкорга шуҳрат ўз-ўзидан келмайди. Бунинг учун йиллар давомида меҳнат, изланиш, кузатиш, ўқиш, ўрганиш керак. Умуман олганда, ҳақиқий ижодкор шуҳрат изламайди. Аммо халқ севадиган санъаткор бўлиш — актёр учун катта бахт деб ўйлайман. Лекин шуҳратга берилиб keккайиш — санъаткорнинг маънавий инқирозидир. Томошабинлар меҳр-муҳаббати эса ижодкор зиммасига катта масъулият юклайди.

— «Ҳамза» театридан бир гуруҳ актёрларнинг «Ёш гвардия» театрига ўтиб кетишганини қандай изоҳлайсиз?

— Ҳар қайси санъаткорнинг ўзи эътиқод қўйган, севган театри ва режиссёри бўлади. Ана шунинг учун ҳам бир гуруҳ актёрлар бизнинг театрдан «Ёш гвардия»га, бир гуруҳ актёрлар эса у ердан бизга ўтишди. Мазкур воқеа фавқулодда воқеа эмас, марказий театрларда бу табиий ҳодисадир.

— Қайта қуриш ва демократия театрга нима берди?

— Илгарилари у ёки бу театрга фалон пьесани қўясиз ёки фалончининг асарини репертуарга оласиз, деб юқоридан кўрсатма берилarди. Қайта қуриш ва демократия, аввало, театрларга асарларнинг тақдирини ўзлари ҳал қилиши ҳуқуқини берди. Яъни ижодий коллектив ўзига ёққан ва ўзи хоҳлаган асарни саҳналаштириши мумкин.

— Охирги савол: яқин орада қандай роллар ижро этмоқчисиз?

— Халқимизга ёқадиган, томошабинлар қалбидан чуқур ўрин оладиган ролларим билан эл назаридан қолмаслик бир умрлик орзу-ниятимдир. Менимча, ҳақиқий актёрнинг бахти ҳам ана шунда.

Суҳбатни А. ИНОҚОВ олиб борди.

● Суратда: «Қутлуғ қон» спектаклидан саҳна. Йўлчи ролида Т. Мўминов, Гулнор — Г. Зокирова.

ҚОЛОҚЛИК САБАБЛАРИ НИМАДА?

БЕКОБОД ноҳиясидаги «Ленинград» совхозида ўтган йили ишлаб чиқаришнинг асосий тармоғи ҳисобланган пахта сотиш бўйича белгиланган режа бажарилмай қолди. Шунингдек, деҳқончиликнинг бошқа турлари ва чорвачиликда ҳам қолоқликка йўл қўйилди. Бунинг сабаблари бор, албатта. Яқинда бу хўжаликка тажрибали мутахассис, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Хўжааҳмад Бобомуродов бош агроном бўлиб борди. Жамоатчи мухбиримиз Р. Эсонов у билан совхоздаги аҳвол ҳақида суҳбатлашди.

— Хўжааҳмад Бобомуродович хўжаликда 1989 йил қандай якунланганлигини яхши биласиз. Сиз эса ноҳия агрокомбинатининг бош мутахассиси эдингиз. Совхоздаги қолоқлик сабабларини нимада деб биласиз?

— Дарҳақиқат, 1989 йил совхоз учун муваффақиятсиз бўлди. Менимча, бунинг асосий сабаби шуки, экинлар парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Ишчи кучи етишмади. Шунинг учун ҳам қўшни хўжаликлардан ёрдам сўралди. Лекин яна бир нарсани айтиш керакки, ўтган йилда далада етиштирилган пахта режалаштирилганидан кўп эди. Афсуски, тўлиқ териб олинмади. Терим техникасидан самарали фойдаланилмади. Айниқса, 6-бўлимда ҳосилнинг кўп қисми далада қолиб кетди.

— Ўтган йилдаги аҳволнинг такрорланмаслиги учун қандай тадбирлар белгиланди?

— Совхоз раҳбарияти, партия ва касаба союз комитетлари қолоқлик сабабларини атрофлича таҳлил қилиб чиқдилар. Бу аҳволни яхшилаш учун имкониятлар даражасида чора-тадбирлар белгиланиб, улар ҳозирдан амалга оширилмоқда. Маълумки, деҳқончиликнинг асосий вазифаси ерларни шудгорлашдир. Бу иш сифатли бажарилди. Дзержинский номли колхоз, «Далварзин» ва Ойбек номли совхозлардан келган механизаторлар яхши ёрдам бердилар. Далаларга маҳаллий ўғит чиқариш ва сепишни ҳам мунтазам йўлга қўйдик. Ҳозиргача 4300 тоннадан зиёд ер малҳами далаларга ташилди. Бу йил техника ремонтига жиддий аҳамият берилмоқда. Мавжуд тракторлар ва бошқа механизмлар деярли созлаб бўлинди.

— Деҳқончиликнинг бошқа соҳалари ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Ўтган йилда давлатга полиз маҳсулотлари сотиш бажарилган, сабзавот эса ярим йўлда қолиб кетди. Бунинг асосий сабаблари масъулиятнинг бўшаштириб юборилганлиги, экинлар парваришидаги «ўзибўларчилик» кайфияти ҳукмронлигидир. Бу йил ана шу аҳволга чек қўйиш учун полиз, сабзавот ва ерёнғоқ каби экинларни марказлашган ҳолда экиш ниятидамиз. Бунда албатта, оила пудратига кенг йўл берилади. Ўтган йилдаги палапартишликларнинг энг катта таъсири озуқа экинлари етиштиришда билинди. Мана шунинг натижасида қишлов учун етарли миқдорда ем-хашак жамғарилмади. Энг ачинарлиси далада тайёр етилган озуқани ўриб-йиғиб олишда масъулиятсизликка йўл қўйилди. Бу йил 900 гектардан ортиқроқ ерга ем-хашак экинлари экишни режалаштирдик. Бундан ташқари 1500 гектардан зиёд майдонга кузги ғалла экдик, яна 600 гектар ерга баҳоргисини экамиз.

Бу йил совхоз автопаркини марказга кўчириб келиш ниятидамиз. Транспорт тракторлари ишдан кейин бир жойда туради. Озуқабоп ва ғалла экинларини ўриб-йиғиш даврида иккита ем-хашак тайёрлаш отрядлари тузилади. Мақсад 1990 йилдаёқ хашаки экинлардан мўл ҳосил олиш, жамоат чорваси учун мустаҳкам озуқа базаси ҳозирлаш ва айни вақтда аҳоли шахсий чорвасига ҳам ем-хашак етказиб беришдир. Совхозимизда мавжуд бедазорлардан кўзланган миқдорда ҳосил олинмаслигининг яна бир сабаби бор. Бу бедазорларни эрта кўкламда суғоришнинг иложи йўқлигидир. Худди шу масалада суғориш тармоқлари бошқармасидаги мутасаддиларнинг ёрдамлари керак. Умуман олганда ўтган йили совхозда сув тақчиллиги айниқса, сезилди. Сув етишмаслиги оқибатида 250 гектар майдонни ишғол қилган мевали боғлар ва токзорларда кўпгина дарахтлар қуриб қолган. Шунинг учун ҳам боғлар ва токзорлар оласини тўлдириш учун бир ярим минг туп олма ва 7 минг туп ток кўчатлари олиб келинди.

Бу йил хўжаликда алмашлаб экишни яхшилаш учун кенг кўламда ишлар бошлаб юборилди. Пахта майдонларини яна 310 гектарга қисқартирамиз. Бу ерларга дон, сабзавот, полиз ва озуқабоп экинлар экилади.

— Совхознинг иқтисодий аҳволи тўғрисида тўхталсангиз.

— Аҳвол яхши эмас. Ҳозир янада самаралироқ ишлаш, сарфланган ҳар бир тийиннинг қайтимини ўйлаб ҳаракат қилиш керак. Хўжалик ҳисоби, иқтисодий ислоҳот талаблари ҳам шуни тақозо этмоқда.

— Хўжааҳмад Бобомуродович, суҳбатимиз орасида Сиз хўжаликда ишчи кучи етишмаслигини ҳам айтдингиз. Бу муаммони яқин орада ҳал қилса бўладими?

— Партия ва ҳукуматимиз бу муаммони ҳал этиш учун қулай имкониятлар яратди. Аҳолига турар-жой ва томорқа учун ер бериш ана шулардан биридир. Совхозимизда ҳам бу борада ишлар қизитиб юборилди. Оилалар томорқа ва ер участкалари билан таъминланмоқда. Ўйлаймизки, икки-уч йил ичида совхозимизда яшайдиганлар сафи кўпайиб, ишчи кучи муаммоси барҳам топади. Албатта, аввало, одамларга меҳнат қилиш, яхши яшашлари учун ҳамма шарт-шароитларни яратиб беришимиз зарурлигини биламиз. Ана шунда белгиланган режалар бажарилиб, иқтисодиётимиз яхшиланади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ: ҚАЙТА ҚУРИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

ҚУЛАЙ УЙЛАР

ТОШКЕНТДАГИ 12-трестга қарашли 50-қурилиш бошқармасининг Мирёқуб Мираҳмедов етакчилик қилаётган комплекс бригадаси қурувчилари пойтахтнинг Педагогика кўчасида 48 хонадонли турар-жой биносини фойдаланишга топширдилар. Унинг қурилишида пойтахтимизнинг иқлим шароити ҳамда кўпқаватли уйлар қурилиши билан боғлиқ бўлган бошқа муаммолар ҳам инобатга олинди. Жумладан, жазирама иссиқ кунларида 4-қаватдаги хонадонлар шифти қизиб кетмаслиги учун шамоллатиш усули билан совутиб турадиган қурилмалар ўрнатилди. Хонадонларнинг пол қисмига эса овоз ютувчи қоришмалар билан ишлов берилди. Бино ҳовлисида эса болалар учун ўйин, ота-оналарнинг дам олишлари ва кир ёйиш учун алоҳида-алоҳида майдончалар бор.

Бундай қулайликларнинг юзага келтирилишида коллективнинг илғор бунёдкорлари И. Бахтиохунов, А. Фозилов, Р. Муллажонов ва Ф. Тоировларнинг хизматлари катта бўлди. Уларнинг яратувчилик меҳнатлари натижасидан ҳа демай 48 оила баҳраманд бўлади.

М. ОТАХОНОВ.

МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР

МУНОСАБАТЛАР ЯНГИЧА РИВОЖЛАНАДИ

● ДУШАНБА куни кеч пайти СССР ташқи ишлар министрлигининг матбуот марказида ЧССР президенти В. Гавел совет ва хорижий мамлакатларнинг журналистлари билан учрашди. СССР ва ЧССР орасидаги муносабатларга доир декларация,— деди В. Гавел учрашувда,— қисқа бўлишига қарамай, жуда муҳим ҳужжат бўлиб, тенг ҳуқуқлилик ва давлат суверенитетини ўзаро ҳурмат қилишга асосланган мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлайди.

НИКАРАГУА: САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

● 26 февралда Никарагуа Олий сайлов кенгаши раиси якшанба куни бўлиб ўтган президент сайловларининг натижасини эълон қилди. Бу сайловда Оппозицион миллий иттифоқ (УНО) 55,2 фоиз овоз олиб, ғалаба қилди. Сандиночи миллий озодлик фронти эса бюллетенларнинг 40,8 фоизига эга бўлди. Оппозиция вакиллари — 60 ёшли Виолетта Барриос де Чаморро президент, 55 ёшли Вирхилио Годой вице-президент этиб сайландилар.

Аввалги президент Даниел Ортега бу сайловда дафъатан ютқазиб қўйди. Шундай қилиб, бу факт сўл кучларнинг Никарагуадаги 11 йиллик ҳукмронлигига якун ясади. АҚШ давлат секретари Жеймс Бейкер Виолетта де Чаморрога табрикнома юборди. Бунда у Ортеганинг ҳалол сайлов ўтказишга имкон яратганлигини таъкидлади.

СОВЕТ-АМЕРИКА УЧРАШУВИ

● ВАШИНГТОН, 27 февраль. ТАСС мухбири хабар қилади: Капитолий тепалигида жойлашган АҚШ ахборот агентлиги (ЮСИА) биноси узра АҚШ ва Совет Иттифоқи байроқлари ҳилпирамоқда. Бу ерда душанба куни ахборотлар айрибошлаш бўйича совет-америка учрашуви бошланди. Унда қатор масалалар билан биргаликда, 90-йилларни СССР ва АҚШ халқлари яқинлашуви ўн йиллигига айлантириш хусусидаги Совет Иттифоқи таклифи ҳам муҳокама қилинади.

КХДР АТОМ СТАНЦИЯСИ ҚУРМОҚДА

● 26 ФЕВРАЛЬ куни Шимолий Корея вакиллари бу мамлакатда атом электростанцияси қурилаётганлигини тан олдилар. Шунга қарамай улар ўзларининг атом қуролини яратиш ҳақида пайдо бўлган хабарларни рад этдилар. КХДРнинг расмий ахборот агентлиги шундай баёнот тарқатди: «Бу хусусда Япония ва қатор Ғарб мамлакатларининг тарқатган миш-мишлари ғирт ёлғон ва уйдирмалардан иборатдир».

ГДРДАН КЕЛГАНЛАРНИНГ УЙЛАРИ ЁНМОҚДА

● ҒАРБИЙ Германия ҳафтаномаси «Шпигель»нинг хабар беришича, ГФРда ГДРдан келганларга нисбатан ошкора норозилик авж олмоқда. Ғарбдаги немислар, деб ёзади журнал, чегарадан бемалол ўтаётган минглаб одамлар социал таъминотга ажратилган фондни «еб» тамом қиладилар, уй-жой ва ишчи кучи бозорини касод этадилар, деб чўчимоқдалар. ГФР аҳолисининг норозилиги баъзан очиқдан-очиқ ҳуруж қилишгача бориб етмоқда. Кўчиб келганларнинг уйларини ёндириш воқеалари тобора кўпаймоқда.

А. ПЕРТИНИ ВАФОТ ЭТДИ

● ИТАЛИЯ мотам тутмоқда. Республиканинг собиқ президенти сенатор Алессандро Пертини дунёдан кўз юмди.

Пертини Италия ишчилар ҳаракатига жуда ёшлигиданоқ қўшилган эди. Урушдан сўнг Италия социалистик партияси котиби Пертини мамлакат таъсис мажлисига депутат қилиб сайланади. 1968 йилда у парламент депутатлари палатасининг раиси бўлади. 1978 йил 8 июлда у Италия республикасининг президенти этиб сайланади. 1985 йилда президентлик лавозимини ўз зиммасидан соқит қилган бўлса ҳам умрининг охиригача сенатор бўлиб қолди.

КАРЛССОННИНГ ЯНГИ МАНДАТИ

● ИСТЕЪФОГА чиққан Швеция ҳукуматининг бошлиғи Ингвар Карлссон мамлакатнинг қайта тузилган министрлар кабинетини яна бошқарадиган бўлди. Швеция риксдаги (парламенти) шундай қарор қабул қилди. Бош министрнинг мандатини тиклаш учун 175 депутат (социал-демократлар ва коммунистлар), 101 депутат (консерваторлар ва либераллар) қарши овоз бердилар. И. Карлссон аввалги кабинетининг истеъфога чиқиши Швеция иқтисодиётидаги инқирозли ҳолатлар билан боғлиқ бўлган эди.

● ИСПАНИЯ. «Гринпис» атроф-муҳитни ҳимоя қилиш халқаро ташкилотининг бир группа ёш аъзолари ядро ракеталарига эга бўлган Франциянинг «Фош» авианосецининг Валенсия портига киришига қарши норозилик намойиши ўтказдилар. Суратда: намойиш пайти.

АП—ТАСС телесурати.

КОМЕНДАНТЛИК СОАТИ ҚИСҚАРТИРИЛДИ

ДУШАНБЕ, 27 февраль. (ТожикТа—ТАСС). Бугун Тожикистон пойтахтида комендантлик соати икки соат қисқартирилди, маълумки, оммавий тартибсизликлар сабабли шаҳар территориясида ана шундай чора кўрилган эди. Республика Олий Совети Президиумининг Фармони билан соат 23 дан эрталаб соат 5 га қадар комендантлик соати белгиланди.

Қабул қилинган ҳужжатда шу нарса таъкидландики, шаҳар коменданти, Тожикистон ССР Ички ишлар министри М. Навжувоновга Душанбеда вазият тобора барқарорлашиб боришига қараб, комендантлик соатини рўёбга чиқариш тартибига ва унинг амал қилиш вақтига тегишли тузатишлар киритиб бориш ҳуқуқи берилди. Мазкур тадбирни шаҳардаги ижтимоий-сиёсий вазиятнинг яхшиланиб бораётгани тақозо этди.

Шаҳарликлар турмуши аста-секин ўз маромига тушмоқда. Барча саноат корхоналари ва муассасалар ишлаб турибди. Бир қанча меҳнат коллективларининг ташаббуси билан Тожикистон пойтахтидаги кўпгина корхоналар ва қурилишларда ўтган шанба ва якшанба иш кунлари бўлди. Душанбеликлар ишга чиқа олмаганликлари сабабли ишлаб чиқариш кўрган зарарнинг ўрнини қоплашга ҳаракат қилмоқдалар. Мактабдаги синфхоналар ва студентларнинг дарсхоналари тобора гавжум бўлиб бораяпти. Ўз ота-оналари билан республикадан чиқиб кетган талабаларнинггина ўрни бўш турибди.

Қочоқлар ҳам, экстремистларнинг дўқ-пўписаларидан чўчимай, кўч-кўронини йиғиштиришга шошилмаган кишилар ҳам айбдорлар албатта жазоланишини билиши керак. Шу яқин орада оммавий тартибсизликларнинг бир қанча фаол қатнашчилари ва уларнинг ғоявий ҳомийлари устидан дастлабки очиқ суд мажлислари бўлади. Махсус тузилган оператив-тергов гуруҳи одамларнинг нобуд бўлишига ва миллион-миллион сўмлик моддий зарар кўришга олиб келган ур-йиқитларнинг бевосита айбдорларини аниқламоқда.

Маҳаллий газеталар республика Олий Совети Президиумининг 12—14 февралдаги ижозатсиз митингларнинг қатнашчилари тузган «халқ комитети» деб аталмиш комитет тўғрисидаги қарорини эълон қилдилар. Ҳукуматнинг қарорига кўра, мазкур комитетнинг бундан буёнги фаолияти қонунга хилоф ва ҳуқуққа зиддир. Илгари хабар қилинганидек, шу комитетнинг раҳбари, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари лавозимини эгаллаб турган Б. Каримов хусусида ҳам, шунингдек республиканинг бошқа бир қанча раҳбарлари хусусида ҳам партиявий йўл билан текшириш ўтказилмоқда.

Юқори давлат лавозимларини эгаллаб турган коммунистларнинг турлича норасмий ҳаракатларда иштирок этиши нечоғлик жоиз эканлиги тўғрисидаги масала республика жамоатчилигини безовта қилиб турибди. Коммунистлар бу масалани Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлажак пленумида кўтариб чиқишмоқчи, бу пленумни шу йил 3 мартда чақириш мўлжалланмоқда.

ЯНГИ КИТОБЛАР

«ЭСКИ ЎЗБЕК ЁЗУВИ»

ҚАЙТА қуриш ва ошкоралик шарофати билан маънавий бойлигимиз бўлган ўзбек тилига давлат мақомининг берилиши халқимиз ҳаётида унутилмас воқеа бўлди. Илм-фан, адабиёт, санъат ва маданиятимиз тарихига оид турли даврлардаги эски ўзбек тилида ёзилган ноёб дурдоналарнинг асл нусхалари билан танишишга кенг йўл очилди. Бу вазифаларни амалга оширишни эса эски ўзбек ёзуви бўйича программа ва ўқув қўлланмаларисиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институтининг илмий ходими Раҳимбой Жумаҳиёзовнинг мустақил ўрганувчилар учун ўтган йили чоп эттирган «Эски ўзбек ёзуви» дастури кўпчиликни хушнуд этган эди. Ёш олимнинг яқинда «Ўқитувчи» нашриётида босмадан чиққан «Эски ўзбек ёзуви» китоби бу борада қизиқувчиларга яна бир муҳим совға бўлди. Қўлланмада X асрдан тортиб XX асрнинг бошларигача бўлган даврда расмий имло сифатида қўлланиб келинган араб алифбоси ва унинг насх (босма) ҳамда настаълиқ (ёзма) хати турлари ҳақида муфассал маълумотлар келтирилади.

Қўлланма ўқувчиларга осон бўлиши учун дарс-сабоқлар тартибида тузилган. Ҳар бир дарс сўнгида ўтилган мавзуни мустаҳкамлаш учун машқлар тавсия этилади. Дастлабки сабоқларда араб алифбосидаги ҳарфларнинг вазифаси ва ёзилиши хусусида сўз юритилади. Кейингиларида эса эски ўзбек имлосини тўла ўзлаштириш билан боғлиқ мунфасил ва муттасил ҳарфлар, унли товушларнинг ёзувда ифодаланиши; араб сатр-ости ва усти белгилари, араб ва форс изофалари, йил, абжад ҳамда мучал ҳисоби, араб, форс тақвими ва туркий тақвим ойлари, ислоҳ қилинган эски ўзбек ёзуви каби масалаларга эътибор қаратилади. Сабоқлар охирида ҳам билимларни синаш мақсадида топшириқлар берилади.

Қўлланманинг охирги бўлимидан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг қўлёзмалар хазинасида сақланаётган, минг йиллик маънавий меросимизнинг узвий бир қисми бўлган, «Халқ китоблари» номи билан юритилувчи бир нечта қисса ва достонларнинг факсимилеси, яъни айнан тикланган нусхаси ўрин олган. Улардаги айрим матнлар ўқувчиларга осон бўлиши учун ҳозирги ўзбек ёзувида берилган.

Қўлланма сўнгида ўқувчиларга енгиллик туғдириш мақсадида луғат келтирилади. У эски ўзбек алифбесидаги ҳарфларнинг жойлашиш тартиби асосида тузилган. Биринчи устунда сўзларнинг араб ёзувидаги кўриниши, иккинчи устунда транслитерацияси, яъни ҳозирги имлодаги шакли, учинчи устунда эса ўша сўзлар ифода этган маънолар берилган.

Хулоса қилиб айтганда, ушбу қўлланма эски ўзбек ёзувини мустақил ўрганувчиларга мўлжалланган бўлиб, оддийликдан мураккабликка ўсиб бориш асосида тузилган. Ўқувчилар уни ўқиш орқали эски ўзбек ёзувидаги 32 та ҳарфнинг тавсифи, вазифаси ва имлоси ҳақида муфассал маълумот оладилар. Китоб 50 минг нусхада чоп этилган бўлиб, унга мусаввир Н. Ҳакимов бадиий безак берган. Биз эски ўзбек ёзувини мустақил ўрганувчиларга ушбу қўлланмадан фойдаланишларини маслаҳат берамиз.

И. ШОИМАРДОНОВ.

ИМКОНИЯТЛАРИ КЕНГАЙДИ

ЗАМОНАВИЙ мосламалар билан жиҳозланган беш қаватли қўшимча бино фойдаланишга топширилиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги эндокринология илмий текшириш институти янада кенгайди. Унда қанд касаллиги, диабетология, реанимация бўлимлари иш бошлади. Бундан ташқари болалар бўлими, консультатив поликлиника ва биокимёвий гармонлар клиник лабораториясини ҳам кенгайтириш имкони туғилди. Институт қошидаги шифохона ўринлари сони эса 320 тадан 500 тага етказилди.

Шунингдек, институт қошидаги 20 ўринли кундузги стационар иш бошлади. Бу ерда кўп фарзандли, ёш болали оналар. қатнаб шифо топадиган беморлар даволана бошладилар.

З. ДОНИЕВА.

БУЛАР СИЗДАН МИННАТДОР

ҚАРИЯЛАР ТАШАККУРИ

Ҳурматли редакция! Инсон учун саломатлик энг бебаҳо бойлик деб халқимиз бежиз айтмас экан. Айниқса, кексайганда киши соғлиғи ҳақида бот-бот ўйлайдиган, ўзини эҳтиёт қиладиган бўлиб қоларкан. Чунки ёш бир жойга бориб қолгандан кейин дарднинг келиши осон, кетиши қийинлигини ўзимиз бошимиздан кечиряпмиз.

Биз Улуғ Ватан урушининг азоб-уқубатли кунларини кўриб қайтган инвалидлар тез-тез шифохоналарга мурожаат қилиб турамиз. Бу жойлардаги беморларга бўлган муносабатлардан кўнглимиз тоғдек кўтарилган пайтлар ҳам, дилимиз ранжиган ҳоллар ҳам бўлган.

Аммо шаҳримизнинг Фрунзе районидаги 1-дорихонадан доимо мамнун бўлиб, ходимларига «Отангизга раҳмат», «Барака топинглар» деб кўп бора миннатдорчилик билдирганмиз.

Шу дорихонада кўп йиллардан бери бўлим бошлиғи бўлиб ишлаб келаётган Ҳакима Шайхидоятованинг ширинсуханлиги, беморларга эътиборлилигини алоҳида таъкидламоқчимиз. У қачон мурожаат қилмайлик, доимо хизматимизга шай. Унинг шогирдлари Мастура Ҳакимова, Маҳина Низомова, Дилором Мирзааҳмедовалар ҳам «Келинглар, отахонлар» деб илтифот кўрсатиб туришади.

Бу дорихона биз каби Улуғ Ватан уруши инвалидларини оталиққа олган. Хизматидан миннатдормиз. Бизга меҳрибонлик кўрсатаётган камтар, чеҳраси очиқ нажоткорларга чин дилдан барака топинглар, раҳмат деймиз.

Турсунбой ВАЛИЕВ,
Турғун РАҲИМОВ,
Улуғ Ватан уруши инвалидлари.

ПАРКЕНТНИНГ ЁШ ПОЛВОНЛАРИ

Паркент ноҳиясининг болалар ва ўсмирлар спорт мактабида 1974—1975 йилларда туғилган ўсмирлар ўртасида классик кураш бўйича мактаб биринчилиги ўтказилди. Мусобақада 60 дан зиёд ёш полвонлар иштирок этди. Унда Ф. Исматуллаев, У. Намозов, Ш. Эштоев, М. Миржамолов, F. Шерматов, Ф. Норматов, Э. Тўйчиев, Ҳ. Ёқубов, К. Эргашевлар ўз вазн тоифаларида ғолиб чиқдилар.

А. ҚОРАБОЕВ.

● *Социал масалалар бўлимида: долзарб мавзу*

ДЎКОНЛАР БЎШ, БОЗОРЛАР ЭСА ТЎКИС...

БУГУНГИ кунда муаммолардан холи бўлган бирон соҳани топиш қийин. Иқтисодимиз оқсамоқда. Нарх-наво баланд. Пештахталар бўш. Кундалик эҳтиёж буюмларининг кўп турлари тақчил бўлиб бормоқда. Бунинг устига ёки шуларнинг оқибатида кейинги пайтларда жумҳуриятимизда қотиллик, қароқчилик сингари жиноятлар сони ортиб бормоқда. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўляпти. Ўзбекистон ССР Савдо министрининг муовини А. Ҳидоятов, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрининг ўринбосари Ғ. Р. Раҳимов ва «Ўзбекбирлашув» правлениеси савдо бошқармасининг бошлиғи Қ. А. Ўсмоновлар билан ўтказилган давра суҳбати мана шу иллатлар ва уларни қандай тугатиш хусусида борди.

МУХБИР: — Аҳолига сифатли озиқ-овқат ва кийим-кечак етказиб бериш, ҳеч бўлмаганда уларни кундалик эҳтиёж товарлари билан таъминлаш талабга мутлақо жавоб бермайди. Абдуфаттоҳ Маҳмудович, айтинг-чи, савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилаш борасида жумҳурият савдо нозирлиги қандай тадбир-чора кўряпти?

А. ҲИДОЯТОВ: — Магазинлар бўш, пештахталарда моллар кам. Бундан савдо ходимлари ҳам жуда хижолат. Маҳсулотнинг сероблиги фақат савдо ходимларига боғлиқ эмас. Кўпгина саноат корхоналари белгиланган планларни бажармаётгани ҳам асосий сабаблардан бири. Ҳозир СССР Министрлар Советининг «Истеъмол бозори ва пул муаммоси бозорининг кечиктириб бўлмайдиган чоралари» қарори лойиҳаси ишлаб чиқиляпти. Бундай қарор қабул қилинаётганининг асосий сабаби ҳам қатор ишлаб чиқариш корхоналарининг шартнома мажбуриятларини тўла бажармаётганлигидадир. Биргина 1989 йилни мисолга олсак, жумҳурият давлат қишлоқ хўжалик корхоналари савдога кўзда тутилганидан 18 минг тоннадан кўпроқ гўшт, 38 миллион банка сабзавот-мева консервалари, 4,5 минг тонна қандолат, 2 минг тонна майонез кам етказиб бердилар. Ўйлаймизки, юқорида айтилган қарор савдога истеъмол молларини етказиб бериш интизомини мустаҳкамлайди. Шу муносабат билан биз ўз таклиф ва мулоҳазаларимизни киритмоқдамиз. Совун ва кир ювиш воситалари билан очиқ савдо қилиш мўлжалланмоқда. Бу йил совун ресурслари ўтган йилга нисбатан 1,5 баробар, кир ювиш воситалари эса 2 баробар кўпайтирилди.

Мухбир: Қобил Аҳмедович, қишлоқ аҳолисининг кундалик эҳтиёж товарлари, яъни ҳозир тақчил бўлиб турган совун ва шакар билан таъминланиши қай аҳволда? Менимча шаҳарликларга нисбатан уларда аҳвол қийинроқ?

Қ. Усмонов: — Жумҳурият қишлоқ аҳолиси учун йилига 195 минг тонна шакар керак. Бизга 150 минг тонна ажратилган, 40 минг тонна кам. Шу нарсага тақчиллик сезилиб турган даврда уни халқ ўртасида одилона тақсимлаш зарур. Охирги 3 йил ичида шу маҳсулотни тақсимлаш вилоят ижроия комитетларига топширилган. Лекин баъзи жойларда ноодилликка йўл қўйилаяпти. 1989 йилда шаҳар аҳолиси жон бошига 17,5 килограмм, қишлоқда эса жон бошига 12,5 килограммдан қанд тўғри келган. Ҳақли савол туғилади: Нега энди қишлоқда яшовчилар шаҳарликлардан 5 килограмм қанд кам истеъмол қилиши керак?

Тақсимотда тартиб ўрнатилиши зарур. Совун масаласи ҳам худди шундай. Йиллик эҳтиёж 55 минг тонна, бизга ажратилгани эса 45 минг тоннани ташкил этади. Бундан ташқари, харидорларнинг қизиқ психологияси бор: очиқ сотилаётган молларни зарур пайтда эҳтиёжига яраша олади. Агар шу маҳсулотлар талон ёки рўйхат асосида сотилса, керакми-йўқми, олаверади.

Мухбир: — Бундан чиқди, талонни бекор қилиш керак. Бу ҳақда бир неча марта матбуотда айтилди. Уни амалга ошириш пайти келмадимикан?

А. Ҳидоятов. — Шунга ҳаракат қилаяпмиз. Яқин келажакда бу нарса ижобий ҳал бўлади.

Мухбир: — Бизда гўшт, сут маҳсулотлари камчил. Бу йил ушбу маҳсулотлар кўпаядими?

А. Ҳидоятов: — Бу йил режасида гўшт, сут, қанд-шакар анча кўпайтириб берилди. Ҳукуматимиз раҳбарларининг астойдил қилган ҳаракатлари туфайли халқимиз учун умумиттифоқ фондидан ўтган йилга нисбатан 30 фоиз кўпроқ гўшт, 60 фоиз атрофида кўп сут ажратилди. Шуни таъкидлаш керакки, ўн йиллар мобайнида бу кўрсаткич — планлар ўзгармай келар эди.

Мухбир: — Саноат моллари хусусида нима дейиш мумкин?

А. Ҳидоятов: — 1989 йилда савдо ташкилотларининг талаблари (жумҳуриятимиз корхоналари томонидан) тайёр кийимлар бўйича 78 фоиз, трикотаж кийимлар 56 фоиз, пойабзал 70 фоиз, маданий-маиший ва хўжалик моллари эса атиги 35—60 фоиз қондирилди. Бу йил аҳвол бирмунча яхши бўлади. Яқинда Москвадан келдик. У ерда Иттифоқ савдо министрлигидан олинадиган фондларимиз тайёр кийимлар бўйича 132 миллион сўмга, трикотаж моллари 40 миллион, пайпоқ маҳсулотлари 12 миллион, оёқ кийимлари бўйича 111 миллион сўмга яқин кўпайди.

Мухбир: — Нега магазинларда чет эл мебели у ёқда турсин ҳатто ўзимизнинг мебеллар ҳам йўқ. Сабаби нимада?

Қ. Усмонов: — Илгари яъни бундан 5—6 йил бурун магазинларда мебель бемалол эди. Сўнгги йилларда аҳолининг даромадлари ошди, улар бу хил буюмларни кўплаб сотиб ола бошладилар. Бунинг устига мебель ишлаб чиқарувчи корхоналарга берган буюртмаларимиз йилдан йилга бажарилмай келаяпти. Бу йил 270 миллион сўмлик мебелга буюртма берган эдик, 150 миллион сўмлик ажратилди. Четдан келадиган фондлар эса 2,5—3 баробар қисқарган.

Мухбир: — Кейинги пайтда харидоргир чет эл кийим-кечакларини савдода деярли кўрмаяпмиз. Лекин чайқов бозорида бу товарларни истаганча топишингиз мумкин. Нархи эса осмонда. Аёллар тайёр кўйлагининг нархи 600—700 сўмга, оёқ кийим эса 250—300 сўмга чиқиб кетди. Ҳақли савол туғилади: Бу моллар қандай қилиб чайқовчилар қўлига тушаяпти? Демак, савдо ходимлари орасида нопок кимсалар бор, уларга бирон бир чора кўрилаяптими?

А. Ҳидоятов: — Бу масалада доим иш олиб бораяпмиз. Мана ўтган йили давлат савдо инспекцияси ўтказган текширувлар натижасига асосан 548 савдо ходимининг иши тергов органларига оширилди. 767 ходимнинг иши ўртоқлик судларида кўриб чиқилди, 549 нафар ходимнинг лавозимлари пасайтирилди, 417 ходим ишдан олинди, 5431 нафар ходимга нисбатан интизомий жазо чоралари қўлланилди. Ундан ташқари, 217 нафар ходимнинг иши кўриб чиқиш учун маъмурий комиссияларга топширилди, 253 ходимга нисбатан 5,5 минг сўмга яқин жарима солинди. Ноқонуний ўзлаштирилганлиги аниқланган 119 минг сўмлик моллар давлат ҳисобига ўтказилди.

Мухбир: — Юқорида таъкидлаганимиздек, иқтисодий аҳволимиз мураккаблашгани сари жиноятчилик кундан кунга ўсиб бораяпти. Меҳнатсиз даромадларга, айниқса, чайқовчиликка қарши кураш суст амалга оширилмоқда.

Ғ. Раҳимов: — Харидорлар ҳақига хиёнат қилиш, уларни алдаш, камёб молларни кўплаб чайқовчиларга ошириш, товарларни очиқ савдодан яшириш каби совет савдоси қоидаларига зид ҳолатлар кўпаймоқда. Ўтган йили жумҳурият ички ишлар органлари прокуратура, халқ ва ишчи назоратлари органлари билан биргаликда савдо, умумий овқатланиш корхоналари бўйича бир қанча рейдлар ўтказдилар. 1989 йилда 11,7 минг савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари текширилиб, 8 минг қонунбузарлик ҳоллари аниқланди. Бундан 1284 таси давлат ва жамоат мулкини талон-торож қилиш ва 214 таси йирик миқдордаги ўзлаштириш-сотишлар бўлиб, текинхўрларнинг катта қисми фош этилди. Шунингдек, 4500 га яқин чайқовчилик билан боғлиқ жиноий иш очилди. 5106 та харидорларнинг ҳақига хиёнат қилиш фактлари аниқланди. Ўтган йили юзлаб раҳбар ходимлар томонидан жиноят содир этилди. Денов ноҳияси, матлубот жамиятининг раиси Нурматов, шу ерда тайёрловчи бўлиб ишловчи Бердиев билан 100 тонна анорни 1 сўмдан халқдан сотиб олиб, 2,5 сўмдан ҳужжатлаштирган ва битта операцияда 155 минг сўмни чўнтакларига солганлар. 1989 йилнинг 15 январида Янгийўл бозорида И. Нурматов деган кимса шакар билан чайқовчилик қилаётганда ушланган. Ундан олиб қўйилган 500 килограмм шакар Янгийўл савдо идорасига қарашли 42-магазин сотувчиси З. Бахировадан сотиб олинганлиги аниқланди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шу каби савдо қоидаларини бузган 3749 кишига нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

Мухбир: — Ғафур Раҳимович, айтаётган рақамларингиз салмоқли, лекин, аҳвол енгиллашмаяпти. Сизнингча, чайқовчиликка, савдо соҳасидаги қаллобликларга қарши курашда яна нима ишлар қилиш, қандай тадбирлар қўллаш керак?

Ғ. Раҳимов: — Аввало бу соҳадаги ишларни кучайтиришимиз, чайқовчилик, савдо тармоқларидаги қонунбузарликларга қарши қатъий курашмоғимиз керакки, буни фақат ички ишлар органларининг ўзи эплай олмайди. Мана ҳозир айрим молларнинг танқислигини ҳисобга олганда, савдо тармоқларининг раҳбарлари биз билан бирга келган камёб товарларнинг тепасида туриб, уни халққа етказишни таъминласалар жиноятчилик бир мунча камайган бўларди. Ундан ташқари, бу ишга жамоатчиликни жалб этиш керакки, токи ҳеч бир салбий факт жазосиз қолмасин. Жиноятнинг жазосиз қолиши эса шундай ҳам мураккаб шароитни янада қийинлаштиради. Бунга чек қўйиш керак.

Мухбир: — Суҳбатимизни якунлаб, шуни айтмоқчиманки, ҳар бир одам, хоҳ у савдо ходими бўлсин, хоҳ у милиция ходими, ўз хизмат бурчини тўла, виждонан адо этса жамиятимизда тартиб мустаҳкамланади, социал адолат тўлиқроқ рўёбга чиқади.

М. КОМИЛХЎЖАЕВА,
СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

● БАЙНАЛМИЛАЛЧИ-жангчи Мажидхўжа Шоюсунов ҳарбий хизматдан қайтгач, Глиэр номидаги жумҳурият махсус мусиқа мактабида болаларга ғижжакда куй чалиш сирларини ўргатиб келмоқда. Суратда: М. Шоюсупов шогирди С. Абдуллаев билан машғулот ўтказмоқда.

Х. МИРЗАКАРИМОВ сурати.

● *Биринчи марта*

ТИББИЁТ АТЛАСИ

Жумҳуриятимиздаги экологик ҳолат туфайли вужудга келаётган бир қатор муаммоли масалаларни илмий асосда ўрганиш ва ҳал этиш учун тадбирлар белгиланяпти. Шулар орасида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси География бўлими «Картография ва масофадан туриб тадқиқ этиш усули» лабораторияси олимларининг олиб бораётган илмий изланишлари диққатга сазовордир.

Улар жумҳуриятимизда биринчи марта «Ўзбекистон ССРнинг тиббий жуғрофий атласи»ни тузишмоқда. Бу қимматли ишни амалга ошириш учун илмий тадқиқот институтлари билан биргаликда айрим ноҳияларда аҳоли соғлиғининг аҳволи, кўпгина касалликларнинг келиб чиқиши ва тарқалиш йўллари, касаллик ташувчи микробларнинг вужудга келиши ва эпидемик хусусиятлари, табиий ва иқтисодий-ижтимоий муҳитнинг аҳоли соғлиғига таъсири каби йўналишлар бўйича қатор тадқиқотлар олиб борилди. Шу ўтказилган тадқиқотлар тиббиёт атласини тузишга сабаб бўлди.

Атлас 8 қисм ва 123 харитадан иборат бўлиб тиббиёт картографияси муаммоларини, бутун соғлиқни сақлаш ва табиатни муҳофаза қилиш масалаларини ўз ичига олади. Хариталарда аҳолини туғилиш ва ўлими кўрсаткичлари, аҳолини кўчиб юриши ва ҳудуд бўйича тарқалиш хусусиятлари, тиббий хизмат кўрсатиш, шифокор кадрлар, соғлиқни сақлаш муассасалари, шифохоналар, поликлиникалар, турли касалликларнинг келиб чиқиш ва жойларда тарқалиш даражаси, атмосфера ҳавосининг ифлосланиши, тупроқ қатлами таркиби, ҳудуд бўйлаб ер ости ва чучук сув запаслари, касалликнинг келиб чиқишига ўсимлик, ҳайвонот дунёсининг таъсири ва бошқа бир қанча маълумотлар ўрин олган.

Д. ЗОКИРОВА.

Муҳаррир ўринбосари
Р. УМАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕККОНЦЕРТ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
11 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

«СИЗ НИМА ДЕЙСИЗ?...»

«Қизиқчи-89» республика кўригининг ғолиби

Обид АСОМОВнинг

ЯНГИ ҲАЗИЛ ВА ҲАЖВИЯ ПРОГРАММАСИ

Программада Соҳибжон МАМАСОЛИЕВ ва Баҳром МАҲМУДОВ қатнашадилар.

Постановкачи-режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги Ўзбекистон давлат мукофоти совриндори **Абдурашид РАҲИМОВ.**

Билетлар соат 11.00 дан сотилади.

Тошкент давлат циркида

12, 14, 15 МАРТ СОАТ 17.00 ДА;
17, 18 МАРТ СОАТ 16, 19.00 ДА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
«КИ ХАБ»
Шарқ санъатининг ажойиб номерлари киритилган

МАХСУС ЯПОН-КОРЕЙС ПРОГРАММАСИ

Ижро этувчи — СИДЕО КИН ва унинг шогирдлари.
ПРОГРАММАДА — пичоқ билан, узун қиличда, бошда тўқмоқ билан тошни майдалаш, саржин ёриш ва ҳоказо номерлари.

Касса — соат 10 дан 20.00 гача очиқ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-87.

ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ МЕҲМОНЛАРИНИ

ТОШКЕНТ РЕСПУБЛИКА ОТЧОПАРИНИНГ «ИППОДРОМ» МЕҲМОНХОНАСИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИШГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Меҳмонхонада яшаганлик учун нақд пул тариқасида ва пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланади.

Меҳмонхона турли ташкилотлар ва туристик бюролар билан

1990 ЙИЛГА

ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ

Комфортли сауна, отда сайр қилиш прокати, фаэтонда сайр қилиш меҳмонлар хизматида бўлади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, Тошкент республика отчопари («Ипподром» меҳмонхонаси). Маълумотлар олиш учун телефонлар: 76-29-34, 76-77-37.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
49-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Муассасалараро экспериментал бирлашманинг
ТЕХНИКУМ-БИЛИМ ЮРТИ
Янги ўқув йилига
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҚАНДОЛАТЧИ, ОШПАЗ-ҚАНДОЛАТЧИ, КАРАМЕЛЧИ, КОНФЕТЧИ, СОТУВЧИ, НАЗОРАТЧИ-КАССИР.

Ўқишга 15 ва ундан катта ёшдаги 9—11 синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 9-синфни тамомлаган йигит ва қизларга ўқиш муддати 3 йил. 11-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати 1 йил.

3 йил ўқийдиган ўқувчилар стипендия ва кийим-кечак билан таъминланадилар.

1 йил ўқийдиган ўқувчилар 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

3 йиллик курсларни битирувчиларга мутахассислиги бўйича диплом ва ўрта маълумот тўғрисида гувоҳнома берилади. 1 йиллик курсларни битирувчиларга эса мутахассислиги бўйича диплом берилади.

Билим юрти ўқувчилари ишлаб чиқариш практикасида ишлаган иш ҳақининг 50 фоизини оладилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юрти битирувчилари Тошкент булка-қандолат комбинатига, «Ўртоқ» қандолат фабрикасига, Тошкент сабзавот савдо бирлашмасига, Тошкент ва Нариманов шаҳри ошхоналари трестларига ишга юбориладилар.

Билим юртини «4» ва «5» баҳоларга тамомлаган ўқувчиларга йўлланма Тошкент Совет савдоси техникумига (қисқартирилган программа бўйича ўқитиладиган группаларга), шунингдек, олий ўқув юртларига кириш учун имтиёзли йўлланмалар берилади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, туғилганлик ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, турар жойидан справка, соғлиғи ҳақида справка, 6 та фотосурат (3х4 см).

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: 700080,Тошкент шаҳри, Ленин райони, Истиқбол кўчаси, 3-уй. (68, 15, 45, 23, 171, 183, 177, 154-автобуслар, 5-трамвайнинг «5-Қўйлиқ» бекати). Телефон 90-36-69.

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлиги
ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
В. И. Ленин номидаги Тошкент метрополитени базасидаги
37-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА
1990—91 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МЕТРО СТАНЦИЯСИ БЎЙИЧА НАВБАТЧИ. Ўқиш муддати — 10 ой.

ЎҚИШГА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ПРОПИСКАДА ТУРУВЧИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Стипендия — 30 сўм;

ҲАРАКАТДАГИ СОСТАВНИНГ СЛЕСАРЬ-ЭЛЕКТРИГИ. Ўқишга Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган, Тошкент шаҳрида пропискада турувчи ёшлар қабул қилинади.

Стипендия — 94 сўм.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, 4 дона фотосурат.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Д-20 квартали, 35-уй (50, 69, 78-автобуслар; 17-трамвай; метронинг «Собир Раҳимов» станцияси). Телефон 76-89-05.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. — 03136. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1742. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12